

Sprawozdanie z działalności Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w roku 2018

1. SPRAWY ORGANIZACYJNE

1.1 Podstawy prawne

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa (dalej: SKOZK) działał w 2018 roku w oparciu o:

- *Ustawę z dnia 18 kwietnia 1985 roku o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa* (Dz. U. z 1985 r. Nr 21 poz. 90, Dz. U. z 2009 r. Nr 157 poz. 1241);
- *Regulamin Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa* (przyjęty Uchwałą Nr 7/2001 SKOZK z dn. 4 grudnia 2001 roku ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 1/2008 SKOZK z dn. 19 lutego 2008 roku, Uchwałą Nr 8/2008 SKOZK z dn. 11 grudnia 2008 roku, Uchwałą Nr 6/2009 SKOZK z dn. 22 grudnia 2009 roku, Uchwałą Nr 4/2012 SKOZK z dn. 15 marca 2012 roku, Uchwałą Nr 9/2016 SKOZK z dn. 2 lipca 2016 roku);
- *Program i kierunki działania Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa* (przyjęte Uchwałą Nr 7/2014 SKOZK z dn. 8 listopada 2014 roku ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 10/2016 SKOZK z dn. 2 lipca 2016 roku i Uchwałą Nr 6/2018 z dn. 19 marca 2018 roku);
- *Zasady finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa* (przyjęte Uchwałą Nr 6/2016 Prezydium SKOZK z dn. 17 czerwca 2016 roku ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 20/2016 Prezydium SKOZK z dn. 11 października z 2016 roku, Uchwałą Nr 4/2017 Prezydium SKOZK z dn. 28 marca 2017 roku, Uchwałą Nr 17/2017 Prezydium SKOZK z dn. 12 września 2017 roku, Uchwałą Nr 2/2018 Prezydium SKOZK z dn. 12 kwietnia 2018 roku, Uchwałą Nr 11/2018 Prezydium SKOZK z dn. 12 lipca 2018 roku i Uchwałą Nr 19/2018 Prezydium SKOZK z dn. 7 listopada 2018 roku);
- *Porozumienie z dnia 24 czerwca 2016 roku w sprawie współpracy w zakresie nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem dotacji z budżetu państwa w ramach Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa* zawarte między Kancelarią Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, SKOZK i Małopolskim Urzędem Wojewódzkim w Krakowie.

1.2 Skład osobowy

W skład SKOZK w dniu 1 stycznia 2018 roku wchodziło 116 członków.

Z głębokim żalem pożegnaliśmy w 2018 roku zmarłych członków SKOZK:

- 30 lipca Panią Profesor Marię Dzielską, zastępcę przewodniczącego SKOZK;
- 2 listopada Pana Profesora Jerzego Wyrozumskiego.

Stan osobowy Komitetu w dniu 31 grudnia 2018 roku wynosił 114 członków.

1.3 Zebrania Plenarne

W 2018 roku odbyło się jedno Zebranie Plenarne SKOZK.

19 marca w dawnym Arsenale Miejskim – części Muzeum XX Czartoryskich Komitet podsumował i ocenił działalność w roku poprzednim, przyjął plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa na 2018 rok ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (dalej: NFRZK) i dokonał aktualizacji wieloletniej prognozy finansowej NFRZK na lata 2018–2021. Zebranie Plenarne zaktualizowało ponadto *Program i kierunki działania SKOZK* poprzez uwzględnienie wpisania w 2017 roku na listę Pomników Historii zespołów zabytkowych »Tynec – zespół opactwa benedyktynów« (Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 marca 2017 roku, Dz. U. z 2017 roku Poz. 667) i »Kraków – Kopiec Kościuszki z otoczeniem« (Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 listopada 2017 roku, Dz. U. z 2017 roku Poz. 2267). Wprowadzono także zmiany w *Regulaminie Biura SKOZK* wynikające ze zmiany struktury organizacyjnej Kancelarii Prezydenta RP.

Uchwały przyjęte na posiedzeniu w dniu 19 marca 2018 roku:

- Nr 1/2018 w sprawie sprawozdania z wykonania prognozy finansowej Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa za 2017 rok;
- Nr 2/2018 w sprawie sprawozdania z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2017;
- Nr 3/2018 w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2018–2021 – objęcia dofinansowaniem przedsięwzięć wieloletnich etapowanych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2018–2020;
- Nr 4/2018 w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2018 rok ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa;
- Nr 5/2018 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w roku 2017 oraz udzielenia absolutorium Prezydium i komisjom problemowym;
- Nr 6/2018 zmieniająca *Program i kierunki działania Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa* ;
- Nr 7/2018 w sprawie zmiany *Regulaminu Biura Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa*.

1.4 Prezydium

Zgodnie z *Regulaminem SKOZK* pieczę nad bieżącą działalnością Komitetu sprawowało jego Prezydium.

Prezydium SKOZK odbyło w 2018 roku 7 posiedzeń w dniach: 14 marca, 12 kwietnia, 7 czerwca, 12 lipca, 13 września, 7 listopada i 14 grudnia. Prezydium oprócz spraw bieżących zajmowało się również odrębną tematyką wiodącą. I tak:

14 marca Prezydium zapoznało się z projektami dokumentów do przedłożenia Zebraniu Plenarnemu, to jest ze sprawozdaniami za rok 2017 z wykonania prognozy finansowej NFRZK i z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa przedstawionymi przez Joannę Florkiewicz-Kamieniarczyk, dyrektor Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie (dalej: WRZKiDN MUW). Dyrektor Biura SKOZK Maciej Wilamowski przedstawił projekt zmian w wieloletniej prognozie finansowej NFRZK na lata 2018–2021, uwzględniający rozpoczęcie od 2018 roku finansowania działań rewaloryzacyjnych w formule dwu- lub trzyletnich przedsięwzięć wieloletnich etapowanych. Projekt planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2018 rok ze środków NFRZK przedstawiła Joanna Florkiewicz-Kamieniarczyk, dyrektor WRZKiDN MUW. Przewodniczący SKOZK prof. dr hab. Franciszek Ziejka przedstawił projekt sprawozdania z działalności SKOZK w roku 2017. Projekty uchwał zmieniających *Program i kierunki działania SKOZK* oraz *Regulamin Biura SKOZK* zreferował dyrektor Biura SKOZK Maciej Wilamowski. Prezydium po dyskusji postanowiło wystąpić do Komisji Prawno-Organizacyjnej SKOZK o dodatkową opinię w sprawie propozycji zmian w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK* przedstawionych przez Małopolski Urząd Wojewódzki, dotyczących kręgu podmiotów związanych zasadą pięcioletniej trwałości konserwatorskiej projektów sfinansowanych z NFRZK w przypadku zmiany dysponenta nieruchomości. Prof. Franciszek Ziejka poinformował, że wystosował w grudniu 2017 roku wniosek do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o przeprowadzenie kontroli w Muzeum Czynu Niepodległościowego przy al. 3 Maja 7 w Krakowie w związku z podejrzeniem, że muzeum może nie spełniać wymogów prawa m.in. w zakresie ewidencjonowania muzealiów oraz zabezpieczeń przeciwpożarowych. Przewodniczący SKOZK otrzymał w styczniu 2018 roku odpowiedź od Jarosława Sellina, sekretarza stanu w MKiDN, informującą o zamiarze przeprowadzenia wnioskowanej kontroli (kontrolę przeprowadzono w dniach 5–7 marca 2018 roku; szerzej sprawa ta omówiona jest w części 2.3 niniejszego sprawozdania).

12 kwietnia Prezydium przyjęło zmiany w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK* w zakresie m.in. stosowania przepisów o opłacie skarbowej do wniosków o przyznanie dofinansowania z NFRZK oraz uwzględnienia szczególnej rangi dwóch nowych Pomników Historii (zespołu opactwa w Tyńcu i Kopca Kościuszki z otoczeniem). Po wysłuchaniu opinii Komisji Prawno-Organizacyjnej i po dyskusji nie wprowadzono zmian w zakresie regulacji dotyczących trwałości konserwatorskiej projektów, pozostawiając dotychczasowy zapis, ograniczający krąg podmiotów związanych zasadą do bezpośrednich odbiorców udzielonych dofinansowań. Prezydium wysłuchało informacji dyrektor WRZKiDN MUW Joanny Florkiewicz-Kamieniarczyk w sprawach bieżących związanych z realizacją planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK, dokonało korekty planu i aktualizacji wieloletniej prognozy finansowej.

7 czerwca prócz bieżących działań związanych z oceną realizacji planu, korektą planu i aktualizacją wieloletniej prognozy finansowej Prezydium SKOZK dyskutowało na temat pogarszającego się stanu późnoromańskiego portalu w kościele sióstr Norbertanek na Zwierzyńcu oraz możliwych sposobów zabezpieczenia zabytku przed dalszą destrukcją. Prezydium zdecydowało także, że będzie zapraszać na swoje posiedzenia jako osobę z głosem doradczym nowo powołanego dyrektora Muzeum Archidiecezjalnego Kardynała Karola Wojtyły w Krakowie, ks. prof. Andrzeja Witko.

12 lipca Prezydium zapoznało się z informacją dyrektora WRZKiDN MUW Joanny Florkiewicz-Kamieniarczyk o realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK po pierwszym półroczu. Zaawansowanie realizacji planu uznano za prawidłowe. Dokonano korekty planu i aktualizacji wieloletniej prognozy finansowej. Przyjęto zmiany w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK* polegające na ujęciu bezpośrednio w tekście dokumentu katalogu norm kierunkowych branż pod uwagę przy przyznawaniu dofinansowań, obejmującego m.in. zasadę celowego i oszczędnego wydatkowania środków publicznych, zasadę finansowania wyłącznie działań uzasadnionych dobrem zabytku oraz zasadę preferowania wnioskodawców dysponujących całościową strategią rewaloryzacji obiektu i odpowiednimi zasobami organizacyjnymi. Ponadto Prezydium SKOZK zdecydowało o udziale przedstawicieli SKOZK w pracach komisji powołanej przez Miejskiego Konserwatora Zabytków mającej na celu określenie sposobu zabezpieczenia zagrożonego portalu w kościele sióstr Norbertanek na Zwierzyńcu. Powołano też zespół roboczy do spraw oceny konserwatorskiej prac przy realizacji projektu kluczowego w zespole kościelno-klasztornym ojców Dominikanów. Prezydium przyjęło również do wiadomości wnioski wypracowane przez Komisję Ochrony Krajobrazu Kulturowego Krakowa na posiedzeniu w dniu 21 czerwca 2018 roku, przyjmując rezolucję popierającą starania Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie na rzecz zbycia terenów szpitalnych w rejonie ul. Kopernika Skarbowi Państwa lub innemu podmiotowi publicznemu.

13 września w ramach bieżących działań Prezydium oceniło realizację planu, dokonało jego korekty oraz zaktualizowało wieloletnią prognozę finansową NFRZK na lata 2018–2021. Ponadto przyjęto wzory formularzy wniosków o dofinansowanie z NFRZK na rok 2019 i kolejne lata, uwzględniając wymogi wynikające z nowej regulacji prawnej ochrony danych osobowych (RODO). Ustanowiono dodatkowy termin naboru wniosków o przyznanie dofinansowania z NFRZK w okresie od 1 do 14 października 2018 roku. W drodze uchwały zawieszono do 31 grudnia 2018 roku nabór wniosków o dofinansowanie w ramach priorytetu operacyjnego „IV. Obiekty mieszkalne i usługowe” ze względu na brak w wieloletniej prognozie finansowej NFRZK wolnych środków na realizację tego priorytetu w 2019 roku. Prezydium na wniosek przewodniczącego Komitetu określiło skład zespołów sterujących priorytetów operacyjnych II, III i V do spraw oceny wniosków o dofinansowanie. Dyrektor Biura SKOZK Maciej Wilamowski przedstawił informację o wynikach kontroli Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dalej: MKiDN) w Muzeum Czynu Niepodległościowego w Krakowie, przeprowadzonej na wniosek SKOZK w dniach 5–7 marca 2018 roku. Ponadto Maciej Wilamowski przedstawił treść prośby pełnomocnika rządu do spraw obchodów stulecia odzyskania niepodległości, ministra Jarosława Sellina, o wyrażenie przez SKOZK opinii na temat zasadności wniosku Pana Andrzeja Melaka, posła

na Sejm, w sprawie wykonania w krypcie pod Wieżą Srebrnych Dzwonów na Wawelu nowego sarkofagu marszałka Józefa Piłsudskiego według projektu Jana Szczepkowskiego, wybranego w konkursie w 1936 roku i niezrealizowanego z powodu wybuchu drugiej wojny światowej. Prezydium SKOZK jednogłośnie przyjęło w tej sprawie stanowisko, zgodnie z którym za rozwiązanie optymalne uznaje się pozostawienie obecnej aranżacji krypty Marszałka Józefa Piłsudskiego bez zmian. Na zakończenie posiedzenia prof. Grażyna Korpala w osobistym wspomnieniu przybliżyła zebrany sylwetkę zmarłej tragicznie 30 lipca 2018 roku prof. Marii Dzielskiej, zastępcy przewodniczącego SKOZK.

7 listopada Prezydium zapoznało się z informacją dyrektora WRZKiDN MUW Joanny Florkiewicz-Kamieniarczyk o zaawansowaniu realizacji planu odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK po trzech kwartałach, dokonało korekty planu i aktualizacji wieloletniej prognozy finansowej. Stan realizacji planu uznano za prawidłowy. Dokonano zmian w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK*. Wprowadzono korekty w formularzach wniosków o przyznanie dofinansowania z NFRZK przyjętych Uchwałą Nr 14/2018 Prezydium SKOZK z dnia 13 września 2018 roku, a także zmieniono skład osobowy zespołu sterującego priorytetu operacyjnego III NFRZK.

14 grudnia dokonano ostatecznej w roku korekty planu odnowy zabytków Krakowa i aktualizacji wieloletniej prognozy finansowej NFRZK. Obecny na posiedzeniu Wojewoda Małopolski Piotr Ćwik dokonał podsumowania okresu sprawowania przez dra inż. arch. Jana Janczykowskiego funkcji małopolskiego wojewódzkiego konserwatora zabytków, zakończonej w związku z przejściem pana Jana Janczykowskiego na emeryturę. Wojewoda Małopolski podziękował byłemu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków za wysiłki na rzecz ochrony małopolskich zabytków czynione przez 15 lat pełnienia urzędu.

Prezydium SKOZK w 2018 roku przyjęło następujące uchwały:

W dniu 14 marca:

- Nr 1/2018 w sprawie przyjęcia projektów dokumentów do przedłożenia Zebraniu Plenarnemu;

W dniu 12 kwietnia:

- Nr 2/2018 w sprawie zmian w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK*;
- Nr 3/2018 w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej NFRZK na lata 2018–2021;
- Nr 4/2018 w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa;
- Nr 5/2018 w sprawie uzupełnienia treści Uchwały Nr 22/2017 Prezydium SKOZK z dnia 16 października 2017 roku w sprawie oceny realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa po trzech kwartałach 2017 roku i niezbędnych korekt w planie;

W dniu 7 czerwca:

- Nr 6/2018 w sprawie sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej w Uchwale Nr 3/2018 Prezydium SKOZK;
- Nr 7/2018 w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej NFRZK na lata 2018–2021;

- Nr 8/2018 w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa;

W dniu 12 lipca:

- Nr 9/2018 w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej NFRZK na lata 2018–2021;
- Nr 10/2018 w sprawie oceny realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa po pierwszym półroczu 2018 roku i niezbędnych korekt w planie;
- Nr 11/2018 w sprawie zmian w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK*;

W dniu 13 września:

- Nr 12/2018 w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej NFRZK na lata 2018–2021;
- Nr 13/2018 w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa;
- Nr 14/2018 w sprawie określenia wzorów formularzy wniosków o przyznanie dofinansowania z NFRZK;
- Nr 15/2018 w sprawie ogłoszenia dodatkowego terminu naboru wniosków o przyznanie dofinansowania;
- Nr 16/2018 w sprawie składu osobowego zespołów sterujących priorytetów operacyjnych;

W dniu 7 listopada:

- Nr 17/2018 w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej NFRZK na lata 2018–2021;
- Nr 18/2018 w sprawie oceny realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa po trzech kwartałach 2018 roku i niezbędnych korekt w planie;
- Nr 19/2018 w sprawie zmian w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK*;
- Nr 20/2018 w sprawie zmian we wzorach formularzy wniosków o przyznanie dofinansowania z NFRZK;
- Nr 21/2018 w sprawie zmiany w składzie osobowym zespołu sterującego priorytetu operacyjnego III NFRZK;

W dniu 14 grudnia:

- Nr 22/2018 w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej NFRZK na lata 2018–2021;
- Nr 23/2018 w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa.

1.5 Komisje problemowe i zespoły sterujące priorytetów operacyjnych

Komisje problemowe SKOZK, tj.:

- Komisja Programowania i Oceny Realizacji,
- Komisja Finansowa,
- Komisja Prawno-Organizacyjna,

- Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych,
- Komisja Ochrony Krajobrazu Kulturowego Krakowa

wykonywały w 2018 roku zadania przewidziane w *Regulaminie SKOZK*, w tym przygotowywały niezbędne informacje, wnioski, analizy i opinie o projektach uchwał władz Komitetu.

Działalność **Komisji Programowania i Oceny Realizacji** opisana jest niżej w pkt 2.2 sprawozdania.

Działalność **Komisji Finansowej** opisana jest niżej w pkt 3 sprawozdania.

Członkowie **Komisji Prawno-Organizacyjnej** powołani byli w 2018 roku w skład komisji uchwał Zebrania Plenarnego SKOZK, uczestniczyli w przygotowaniu projektów i opiniowali projekty uchwał Zebrania Plenarnego SKOZK i Prezydium SKOZK, prezentując te projekty na posiedzeniach władz SKOZK. W 2018 roku Komisja zebrała się na 5 posiedzeniach: 13 marca, 10 lipca, 12 września, 5 listopada i 13 grudnia.

Przewodniczący Komisji Prawno-Organizacyjnej **dr hab. Piotr Dobosz** opiniował na bieżąco sprawy przedkładane przez Przewodniczącego SKOZK i Biuro SKOZK, w tym zwłaszcza w zakresie zmian w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK*.

Komisja Ochrony Krajobrazu Kulturowego Krakowa w 2018 roku działała pod przewodnictwem **prof. dra hab. inż. Kazimierza Flagi**. W okresie objętym sprawozdaniem odbyło się jedno posiedzenie Komisji, w dniu 21 czerwca, poświęcone kwestii ochrony wartości kulturowych układu urbanistycznego Wesolej w perspektywie opuszczenia części tego obszaru przez Szpital Uniwersytecki w Krakowie i związanych z tym zmian własnościowych. Dyrektor Biura Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa dr inż. arch. Bożena Kaczmarek-Michniak omówiła podstawowe problemy związane ze stosowaniem na terenie Krakowa przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozwiązania proponowane w toku prac nad nowym kodeksem urbanistyczno-budowlanym. Członek SKOZK dr Zbigniew Beiersdorf przedstawił analizę historyczną kształtowania się układu urbanistycznego Wesolej, wskazując na zachowane do dziś na obszarze między ul. Kopernika i ul. Grzegorzeczką elementy krajobrazu o genezie sięgającej co najmniej XVI wieku, a także na potrzebę i realną możliwość ich ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, do którego opracowania przystąpiono. Pan Marcin Jędrychowski, p.o. dyrektora Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie, przedstawił plany sprzedaży budynków klinicznych, administracyjnych i technicznych szpitala w rejonie ul. Kopernika wraz z terenami niezabudowanymi. Podkreślił nieuchronny charakter takiej operacji, wynikający z nieefektywności ekonomicznej dalszego działania szpitala w warunkach rozproszenia klinik, a także z przyjętych założeń finansowych, zgodnie z którymi zakup wyposażenia nowo budowanego kompleksu szpitalnego w Prokocimiu nastąpi za środki pozyskane ze sprzedaży zespołu przy ul. Kopernika. Dyr. M. Jędrychowski zadeklarował także, że szpital chce zbyć nieruchomości na terenie Wesolej podmiotowi publicznemu, i wskazał krąg potencjalnych kontrahentów, zarówno państwowych, jak i samorządowych, z którymi prowadzone są w tej sprawie rozmowy. Komisja opracowała do przedstawienia Prezydium SKOZK projekt rezolucji do

władz samorządowych i państwowych popierającej zakup terenów poszpitalnych w rejonie ul. Kopernika przez jednostki organizacyjne szeroko rozumianej sfery Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego. W projekcie rezolucji stwierdzono, że własność jest jedynym narzędziem mogącym zagwarantować społeczeństwu decydujący wpływ na kształt urbanistyczny i przyszłe funkcje tych terenów. W dyskusji podkreślano, że kliniki przy ul. Kopernika wpisane do rejestru zabytków, a także położone w tym samym rejonie liczne zabytki sakralne były w przeszłości przedmiotem wieloletnich działań konserwatorskich współfinansowanych z NFRZK.

Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych w 2018 roku działała pod przewodnictwem pani **Liliany Sonik**. W okresie objętym sprawozdaniem odbyło się jedno posiedzenie Komisji, w dniu 4 kwietnia. W trakcie posiedzenia omówiono dotychczasową politykę informacyjną SKOZK i rolę Biura SKOZK w tej polityce w kontekście zmian trybu pracy i zainteresowań redakcji tradycyjnych mediów, w tym w szczególności redakcji prasowych (przyrost ilość materiałów informacyjnych przygotowanych do publikacji przez dziennikarzy, skrócenie czasu przygotowania materiałów, brak możliwości pogłębionego rozpoznania tematów, przesunięcie ciężaru zainteresowań z przeszłości na wydarzenia przyszłe). W dyskusji wskazano na możliwości wykorzystania przez media efektów prac komisji Krajobrazu Kulturowego Krakowa oraz Informacji i Inicjatyw Społecznych w kontekście planów inwestycji ingerujących w zabytkową tkankę Krakowa (w tym kwestii zagospodarowania terenów poszpitalnych na Wesołej), napięcie między ochroną wartości kulturowych i ochroną wartości przyrodniczych (kwestia zieleni wkraczającej na zaniedbane dawne tereny rolnicze wokół zespołu pomnika historii – Fortu nr 2 „Kościuszko”) oraz eksponowania wzorotwórczej roli prowadzonych pod egidą SKOZK działań konserwatorskich. Podniesiono także postulat nawiązania współpracy z innymi organizacjami, w tym np. z organizacjami reprezentowanymi w powołanej przez Prezydenta Miasta Krakowa Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. Środowiska.

W 2018 roku prowadziły w ramach SKOZK działalność **zespoły sterujące priorytetów operacyjnych NFRZK**. Działalność zespołów w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dofinansowań na rok 2018 została opisana w sprawozdaniu z działalności SKOZK za rok 2017, natomiast w zakresie rozpatrzenia wniosków na rok 2019 opisana jest niżej w pkt 2.1 sprawozdania.

1.6 Biuro SKOZK

Za obsługę organizacyjną Zebrania Plenarnego, Prezydium, komisji problemowych, zespołów sterujących priorytetów operacyjnych i zespołów roboczych Komitetu, za przygotowywanie projektów uchwał, dokumentów i korespondencji SKOZK, a także za nabór i weryfikację formalną wniosków o dofinansowania z NFRZK odpowiadało **Biuro SKOZK** finansowane ze środków Kancelarii Prezydenta RP.

Pracami Biura kierował dyrektor **Maciej Wilamowski**. W Biurze w dniu 31 grudnia 2018 roku zatrudnionych było na podstawie umowy o pracę 7 osób, z czego 1 osoba przebywała na urlopie macierzyńskim i rodzicielskim, a 1 osoba zatrudniona była na to miejsce na podstawie umowy o pracę na zastępstwo. Łącznie obsada kadrowa Biura według stanu z dnia

31 grudnia 2018 roku wynosiła nominalnie 6,15 (realnie, to jest bez uwzględnienia pracownika przebywającego na urlopie macierzyńskim i rodzicielskim: 5,15) etatu, w tym: 1 etat dyrektora Biura, 3,75 (realnie: 2,75) etatu pracowników prowadzących bezpośrednią obsługę organizacyjną SKOZK, 1 etat związany z obsługą sekretariatu i 0,4 etatu związanego z obsługą księgową Biura.

Biuro prawidłowo realizowało zadania, które wynikają z *Regulaminu Biura SKOZK* i bieżących zaleceń władz Komitetu i kierownictwa Kancelarii Prezydenta RP. Dyrektor Biura brał udział z głosem doradczym w posiedzeniach komisji, zespołów sterujących i zespołów roboczych, a pracownicy Biura pełnili funkcje ich sekretarzy.

Biuro odpowiadało za weryfikację pod względem formalnym wpływających wniosków o dofinansowania z NFRZK, prowadziło w tym zakresie korespondencję z wnioskodawcami i sporządzało rejestry wniosków.

W okresie objętym sprawozdaniem Biuro zorganizowało i obsłużyło 33 posiedzenia ciał kolegialnych SKOZK oraz przygotowało projekty 30 uchwał SKOZK i Prezydium SKOZK. Sekretariat Biura zarejestrował w 2018 roku łącznie z wnioskami o dofinansowania z NFRZK 2683 pisma przychodzące i wychodzące (, w 2015 roku – 3312, w 2016 roku – 3615, w 2017 – 3289). Spadek ilości korespondencji wynikał z koncentracji działalności NFRZK w roku 2018 na mniejszej ilości zadań oraz z czasowego zawieszenia w roku 2018 naboru przez SKOZK wniosków o dofinansowania na rok 2019 i lata następne w ramach priorytetu operacyjnego „IV. Obiekty mieszkalne i usługowe”.

Do zadań Biura SKOZK należała m.in. opieka nad skarbonami NFRZK. Dwie skarboney zlokalizowane są od 1978 roku w Rynku Głównym i na Wawelu, trzecia od roku 2015 w terminalu Portu Lotniczego im. Jana Pawła II w Krakowie-Balicach, czwarta od 2017 roku na zewnętrznym dziedzińcu opactwa w Tyńcu. Środki zgromadzone w skarbonach w całości zasilają rachunek bankowy NFRZK. Zbiórka ma status zbiórki publicznej zarejestrowanej w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji pod numerem 2015/4227/OR i nazwą „Na odnowę zabytków Krakowa – Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa”. Rok 2018 był drugim rokiem, w którym nie doszło do dewastacji skarboney lub do ich uszkodzenia w wyniku prób włamania. Łączny przychód ze skarboney w 2018 roku wyniósł 57.474,10 zł i **był najwyższy w historii**. Za opiekę nad skarbonami i koordynację zbiórki odpowiedzialni byli pracownicy Biura: pani Anna Klasa-Kwiatkowska i pan Michał Skoczylas.

Dyrektor Biura zgodnie z poleceniami kierownictwa Kancelarii Prezydenta RP brał udział w Warszawie w posiedzeniach komisji sejmowych i senackich poświęconych projektowi ustawy budżetowej i sprawozdaniu z realizacji budżetu (16 stycznia, 14 czerwca, 20 czerwca, 23 października, 8 listopada 2018 roku, 21 stycznia, 22 stycznia 2019 roku). Dyrektor Biura był także członkiem powołanego przez Prezydenta Miasta Krakowa zespołu opiniującego wnioski na rok 2018 o udzielenie dotacji celowej z budżetu Gminy Miejskiej Kraków z przeznaczeniem na prace przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków i niestanowiących jej wyłącznej własności. Pozwoliło to na bieżącą koordynację decyzji podejmowanych przez Gminę i SKOZK w celu uniknięcia sytuacji, w której niektóre działania byłyby niepotrzebnie dublowane.

Działalność Biura SKOZK w zakresie informacji i edukacji opisana jest niżej w pkt 5.1 sprawozdania.

2. DZIAŁALNOŚĆ PROGRAMOWA I W ZAKRESIE OCENY REALIZACJI

2.1 Działalność zespołów sterujących priorytetów operacyjnych

Działanie **zespołów sterujących priorytetów operacyjnych** NFRZK służyło przygotowaniu materiałów do projektu planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w roku 2019 ze środków NFRZK. Podstawą pracy zespołów były wnioski dysponentów zabytków o przyznanie dofinansowań z NFRZK, założenia ujęte w Uchwale Nr 11/2016 SKOZK z dnia 2 lipca 2016 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2016–2019 wraz z jej późniejszymi aktualizacjami oraz założenia strategiczne zapisane w dokumencie *Program i kierunki działania SKOZK*.

Łącznie do SKOZK do 28 lutego 2019 roku wpłynęły **103 wnioski o przyznanie dofinansowania** w roku 2019 i latach następnych, z czego do rozpatrzenia zostało zakwalifikowanych **93**. W porównywalnych okresach lat poprzednich napłynęło: na rok 2015 – 314 (do rozpatrzenia 288), na rok 2016 – 327 (do rozpatrzenia 277), na rok 2017 – 264 (do rozpatrzenia 220), na rok 2018 – 214 (do rozpatrzenia 182).

Z 93 wniosków podlegających rozpatrzeniu 11 wniosków dotyczyło projektów kluczowych objętych obowiązującymi promesami SKOZK i miało jedynie charakter techniczny – wnioski te nie podlegały ocenie zespołów sterujących. Z pozostałych 82 wniosków 7 wniosków wpłynęło w trybie interwencyjnym po 1 stycznia 2019 roku, to jest w terminie uniemożliwiającym objęcie ich oceną przez zespoły sterujące. Tym samym ocenie przez zespoły w ramach priorytetów operacyjnych II–III i V poddanych zostało 75 wniosków.

Konkurs na rok 2019 był trzecim konkursem z rzędu, w którym wystąpił spadek ogólnej liczby wniosków. Bezpośredni wpływ miała na to decyzja SKOZK o nieprzeprowadzaniu w 2018 roku naboru nowych wniosków na rok 2019 i lata następne w ramach priorytetu operacyjnego „IV. Obiekty mieszkalne i usługowe”, w ramach którego w poprzednim naborze złożono 68 wniosków. Tendencja spadkowa w zakresie liczby napływających wniosków zgodna była z długofalową polityką SKOZK. Realizacji tej polityki służyło wprowadzenie od roku 2018 formuły przedsięwzięć wieloletnich etapowanych, w ramach których dofinansowanie na kolejny rok beneficjent uzyskuje po poprawnym rozliczeniu poprzedniego etapu, wyłącznie na podstawie zapisu w wieloletniej prognozie finansowej NFRZK – to jest bez składania nowego wniosku. W formule tej według stanu z 31 grudnia 2018 roku realizowanych było **30 przedsięwzięć przewidzianych do kontynuacji w roku 2019**. Ponadto począwszy od naboru wniosków na rok 2017 wprowadzono w ramach poszczególnych priorytetów operacyjnych progi minimalne kosztów netto zadań, poniżej których (za wyjątkiem sytuacji awaryjnych lub zadań projektowych) złożenie wniosku nie jest możliwe („II. Obiekty użyteczności publicznej”: 250.000,00 zł, „III. Obiekty sakralne”: 150.000,00 zł, „V. Kaplice grobowe, nagrobki, pomniki cmentarne i zespoły zieleni komponowanej”: 10.000,00 zł dla obiektów cmentarnych i ich grup oraz 150.000,00 zł dla zespołów zieleni komponowanej).

Zgodnie z wymogami § 19 ust. 3 *Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK* Biuro SKOZK zobligowane było w przypadku stwierdzenia we wnioskach uchybień innych niż będące przesłanką do bezwzględnego zwrotu wniosku bez rozpatrzenia

wzywać wnioskodawców do dokonania sprostowania lub uzupełnienia wniosku w terminie do 7 dni od otrzymania wezwania. Ogółem Biuro SKOZK przeprowadziło taką korespondencję w przypadku 29 wniosków, w których stwierdzono 40 różnego rodzaju uchybień. Najczęściej popełniane przez wnioskujących błędy dotyczyły: w **50%** przypadków – błędów rachunkowych i uchybień formalnych, w **20%** przypadków – kwalifikowalności wydatków, w **15%** przypadków – nieudokumentowania posiadania pozwoleń niezbędnych do realizacji zadań lub wystąpienia o wydanie takich pozwoleń, w **12%** przypadków – niepoprawnego lub niepełnego wypełnienia wniosków w zakresie informacji o pomocy publicznej *de minimis*.

Zespoły sterujące priorytetów operacyjnych NFRZK dokonywały oceny wniosków o dofinansowanie z NFRZK przedstawiając listy rankingowe wniosków i rekomendacje, w tym rekomendacje w sprawie przyznania na dane zadanie na wniosek beneficjenta dofinansowania z NFRZK w wysokości ponad 50% koniecznych nakładów. Podstawę pracy zespołów stanowił *Regulamin pracy zespołów sterujących priorytetów operacyjnych NFRZK* nadany Uchwałą Nr 12/2016 Prezydium SKOZK z dnia 2 lipca 2016 roku. Stosowane przez zespoły kryteria oceny punktowej określone są w uchwałach SKOZK o ustanowieniu wieloletnich prognoz finansowych NFRZK. Członkowie zespołów złożyli pisemne deklaracje bezstronności i poufności, a w przypadku powzięcia informacji o istnieniu okoliczności mogącej budzić uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności – pisemne oświadczenia o wyłączeniu się w odpowiednim zakresie z czynności zespołu.

Zgodnie z systemem przyjętym w 2017 roku zespoły sterujące w ramach konkursu o dofinansowania na rok 2019 rozpatrywały równoległe wnioski dotyczące zadań jednorocznych i przedsięwzięć wieloletnich.

2.1.1 Działalność zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „II. Obiekty użyteczności publicznej”

Zespół sterujący priorytetu operacyjnego „II. Obiekty użyteczności publicznej” w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dofinansowań z NFRZK do zadań realizowanych w roku 2019 i przedsięwzięć wieloletnich etapowanych realizowanych w latach 2019–2021 działał w składzie: **dr hab. Bogusław Krasnowolski – przewodniczący**, dr Zbigniew Beiersdorf, dr Beata Biedrońska-Słota, dr Stanisław Dziedzic, dr hab. Andrzej Gaczoł, dr inż. arch. Jan Janczykowski, inż. arch. Mikołaj Kornecki, dr hab. Roman Kozłowski, prof. dr hab. Zdzisław Noga, Tadeusz Prokopiuk, prof. dr hab. Jacek Purchla, Aldona Sudacka, prof. dr hab. Stanisław Waltoś, inż. arch. Jerzy Zbiegień – miejski konserwator zabytków.

W ramach priorytetu operacyjnego wpłynęło do SKOZK **45** wniosków. Biuro SKOZK po przeprowadzeniu weryfikacji wniosków (w tym pod kątem terminowości złożenia, poprawności, kompletności) zakwalifikowało do rozpatrzenia **37** wniosków (w tym 3 złożone w trybie interwencyjnym po 1 stycznia 2019 roku w terminach uniemożliwiających ocenę przez zespół sterujący), **6** wniosków z powodów formalnych zwrócono wnioskodawcom bez rozpatrzenia, a w **2** przypadkach wnioski zostały wycofane przez wnioskodawców.

Zespół odbył 2 posiedzenia poświęcone ocenie wniosków o dofinansowanie (4 grudnia 2018 roku, 27 lutego 2019 roku).

Efektom prac zespołu sterującego są przyjęte 27 lutego 2019 roku listy rankingowe wniosków o przyznanie w ramach priorytetu dofinansowań do zadań realizowanych w roku 2019 i przedsięwzięć wieloletnich etapowanych realizowanych w latach 2019–2021.

Z uwagi na brak wolnych środków w ramach alokacji przewidzianej w 2019 roku w wieloletniej prognozie finansowej NFRZK na realizację działania „II.1 Twierdza Kraków” zespół nie sformułował odrębnej listy rankingowej dla tego działania. W ramach wszystkich podlegających rozpatrzeniu wniosków zespół rekomendował **13** zadań do uwzględnienia w planie rzeczowo-finansowym, **21** zadaniom nie udzielił rekomendacji, w tym w 2 przypadkach z powodu wystąpienia okoliczności niepodlegających bezpośrednio ocenie w ramach przyjętych kryteriów punktacji.

2.1.2 Działalność zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „III. Obiekty sakralne”

Zespół sterujący priorytetu operacyjnego „III. Obiekty sakralne” w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dofinansowań z NFRZK do zadań realizowanych w roku 2019 i przedsięwzięć wieloletnich etapowanych realizowanych w latach 2019–2021 działał w składzie: **dr hab. Bogusław Krasnowolski – przewodniczący**, dr hab. Wojciech Drelicharz, prof. dr hab. Marcin Fabiański, prof. Grażyna Korpala, ks. dr Andrzej J. Nowobilski, Irena Palca, dr hab. Paweł Pencakowski, ks. prof. dr hab. Jacek Urban, dr hab. Marek Walczak, ks. prof. dr hab. Andrzej Witko – członkowie.

W ramach priorytetu operacyjnego wpłynęły do SKOZK **32** wnioski. Biuro SKOZK po przeprowadzeniu weryfikacji wniosków (w tym pod kątem terminowości złożenia, poprawności, kompletności) zakwalifikowało do rozpatrzenia **31** wniosków (w tym 2 złożone w trybie interwencyjnym po 1 stycznia 2019 roku w terminach uniemożliwiających ocenę przez zespół sterujący), **1** wniosek z powodów formalnych zwrócono wnioskodawcy bez rozpatrzenia.

Zespół odbył 2 posiedzenia poświęcone ocenie wniosków o dofinansowanie (5 grudnia 2018 roku, 21 lutego 2019 roku). Ponadto członkowie zespołu w związku z koniecznością oceny złożonych wniosków o dofinansowanie wzięli udział 8 lutego 2019 roku w wizji lokalnej przeprowadzonej przez Komisję Programowania i Oceny Realizacji SKOZK na terenie klasztoru Karmelitanek Bosych przy ul. Łobzowskiej. Rezultaty wizji opisane są niżej w punkcie 2.2 sprawozdania.

Efektom pracy zespołu sterującego jest przyjęta 21 lutego 2019 roku lista rankingowa wniosków o przyznanie w ramach priorytetu dofinansowań do zadań realizowanych w roku 2019 i przedsięwzięć wieloletnich etapowanych realizowanych w latach 2019–2021.

Zespół rekomendował **27** zadań do uwzględnienia w planie rzeczowo-finansowym i **1** zadanie do uwzględnienia na liście rezerwowej, a **1** zadaniu nie udzielił rekomendacji z powodu wystąpienia okoliczności niepodlegających bezpośrednio ocenie w ramach przyjętych kryteriów punktacji.

2.1.3 Działalność zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „IV. Obiekty mieszkalne i usługowe”

Zespół nie prowadził działalności w związku z zawieszeniem przez SKOZK w 2018 roku naboru wniosków na rok 2019 i lata następne w ramach tego priorytetu operacyjnego.

2.1.4 Działalność zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „V. Kaplice grobowe, nagrobki, pomniki cmentarne i zespoły zieleni komponowanej”

Zespół sterujący priorytetu operacyjnego „V. Kaplice grobowe, nagrobki, pomniki cmentarne i zespoły zieleni komponowanej” w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dofinansowań z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa do zadań realizowanych w roku 2019 i przedsięwzięć wieloletnich etapowanych realizowanych w latach 2019–2021 działał w składzie: **Zofia Gołubiew – przewodnicząca**, Michał Koziół, Irena Palca, Waclaw Passowicz, dr hab. Mieczysław Rokosz, Liliana Sonik, dr hab. Marian Wołkowski-Wolski, Elżbieta Wyszyńska – członkowie.

W ramach priorytetu operacyjnego wpłynęło do SKOZK **15** wniosków. Biuro SKOZK po przeprowadzeniu weryfikacji wniosków (w tym pod kątem terminowości złożenia, poprawności, kompletności) zakwalifikowało **14** wniosków do rozpatrzenia (w tym 2 złożone w trybie interwencyjnym po 1 stycznia 2019 roku i niepodlegające ocenie przez zespół sterujący), **1** wniosek z powodów formalnych zwrócono wnioskodawcy bez rozpatrzenia.

Zespół odbył 2 posiedzenia poświęcone ocenie wniosków o dofinansowania (10 stycznia, 18 lutego 2019 roku). W ramach oceny wniosków obejmujących grupy obiektów cmentarnych o zróżnicowanej klasie artystycznej i różnym stanie technicznym zespół dokonał zobiektywizowanej oceny stopnia konieczności wykonania prac konserwatorskich dla poszczególnych obiektów i przekazał odpowiednie wnioski w trybie roboczym dyrektor WRZKiDN MUW.

Efektami prac zespołu sterującego są przyjęte 21 lutego 2019 roku listy rankingowe wniosków o przyznanie w ramach priorytetu dofinansowań do zadań realizowanych w roku 2019 i przedsięwzięć wieloletnich etapowanych realizowanych w latach 2019–2021.

W ramach wniosków nieobjętych działaniami szczegółowymi zespół rekomendował do uwzględnienia w planie rzeczowo-finansowym wszystkie **5** zadań podlegających jego ocenie. Podobnie w ramach listy rankingowej wniosków objętych działaniem „V.1 Cmentarz Rakowicki – księga historii Polski” zespół rekomendował wszystkie **7** zadań podlegających jego ocenie do uwzględnienia w planie rzeczowo-finansowym. Dla zadania „IV.2 Stary Cmentarz Podgórski” nie sporządzano listy rankingowej, ponieważ nie wpłynął żaden wniosek spełniający kryteria ujęcia w tym działaniu (złożony przez Zarząd Cmentarzy Komunalnych wniosek dotyczący infrastruktury Starego Cmentarza Podgórskiego podlegał rozpatrzeniu w ramach priorytetu operacyjnego „II. Obiekty użyteczności publicznej”).

2.2 Działalność Komisji Programowania i Oceny Realizacji

Zasadniczym zadaniem **Komisji Programowania i Oceny Realizacji** było czuwanie nad właściwą pod względem merytorycznym realizacją rocznego planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa.

W 2018 roku Komisja zebrała się na 6 posiedzeniach w dniach: 13 marca, 5 czerwca, 9 lipca, 11 września, 5 listopada, 12 grudnia. Pracom komisji przewodniczył **dr hab. Bogusław Krasnowolski**.

W 2018 roku przyjęty plan rzeczowo-finansowy korygowany był sześciokrotnie. Propozycje korekt opracowywane przez WRZKiDN MUW opiniowane były przez Komisję w zakresie wynikającym z tematyki jej działania, a następnie przedkładane Prezydium SKOZK do rozpatrzenia. Realizując regulaminowy obowiązek czuwania nad właściwym przebiegiem prac finansowanych z NFRZK, członkowie komisji w 2018 roku uczestniczyli w licznych komisjach typowania robót, przeglądu i oceny realizacji oraz odbiorów końcowych w poszczególnych obiektach. Dało to możliwość bieżącej kontroli przebiegu procesu inwestycyjnego oraz konsultacji wykonawców i inwestorów z ekspertami wchodzącymi w skład komisji.

Ponadto członkowie komisji zbierali się doraźnie w związku z koniecznością oceny stanu zachowania i potrzeb poszczególnych zabytków w perspektywie ich dalszej odnowy przy udziale środków NFRZK. 9 maja przedstawiciele Komisji na zaproszenie Zarządu Krakowskiej Rady FSNT NOT spotkali się w Krakowskim Domu Technika przy ul. Straszewskiego 28, aby zapoznać się ze stanem budynku i założeniami planowanego przez gospodarza kompleksowego remontu. 9 sierpnia na prośbę Muzeum Inżynierii Miejskiej członkowie Komisji wizytowali dawny hangar lotniczy z okresu międzywojennego przy ul. Izydora Stella-Sawickiego. Uczestnicy spotkania zapoznali się z historią budynku przedstawioną przez członka SKOZK dra Krzysztofa Wielgusa na tle historii architektury i założeń kompozycyjnych cywilnych portów lotniczych Europy i Ameryki Północnej I połowy XX wieku. Członkowie Komisji ocenili także efekty prac przeprowadzonych w obiekcie w latach ubiegłych przy udziale środków NFRZK.

17 września przedstawiciele Komisji spotkali się w siedzibie SKOZK w związku z awaryjnym stanem romańskiego portalu w kościele św. Augustyna i św. Jana Chrzciciela przy ul. Kościuszki 88. 19 września odbyła się z udziałem członków komisji wizja lokalna przy portalu, która potwierdziła jego bardzo zły stan, wynikający z poważnego zawilgocenia. Członkowie komisji zadeklarowali w obecności proboszcza Parafii Najświętszego Salwatora gotowość poparcia ewentualnych starań Parafii o pozyskanie środków NFRZK na ratowanie portalu. Parafia po spotkaniu wycofała złożony w trybie interwencyjnym wniosek o dofinansowanie, co spowodowane zostało niemożnością rozwiązania na tym etapie złożonych problemów koncepcyjnych, wynikających z lokalizacji znacznych partii portalu poniżej dzisiejszego poziomu posadzki kruchty kościoła, różnic między poziomem posadzki kruchty i wyższym poziomem terenu przed kościołem, braku rozpoznania poziomu posadowienia nowożytnej wieży nad kruchtą, konieczności przebadania szczelności kanalizacji na terenie zespołu klasztornego i na przyległym terenie publicznym, a także z konieczności wcześniejszego określenia docelowej organizacji ruchu wiernych, dla których kruchta z portalem stanowi obecnie jedyne wejście do świątyni. 8 lutego 2019 roku członkowie Komisji i zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „III. Obiekty sakralne” wizytowali klasztor Karmelitanek Bosych przy ul. Łobzowskiej 40 w związku z powziętymi w toku oceny złożonych przez klasztor wniosków o dofinansowanie wątpliwościami dotyczącymi racjonalności proponowanej metody naprawy i konserwacji muru

kilkusetmetrowej długości otaczającego ogrody klasztorne, wzniesionego w końcu XIX i w różnych okresach XX wieku. Po zapoznaniu się z rezultatami dotychczasowych prac prowadzonych przy niewielkich odcinkach muru z założeniem ustabilizowania konstrukcyjnego oryginalnej formy i substancji zabytku, członkowie komisji zaopiniowali jako pożądane dokończenie tą metodą jedynie prac już rozpoczętych. Zabezpieczone w ten sposób odcinki muru mogłyby pozostać dla potomnych jako świadectwo historii. W stosunku do pozostałej części muru członkowie komisji zaopiniowali jako właściwy sposób postępowania polegający na rozbiórce, położeniu nowych fundamentów i odtworzeniu budowli z zachowaniem pierwotnej formy i przy wykorzystaniu w miarę możliwości oryginalnego budulca.

2.3 Sprawa Domu im. Marszałka Józefa Piłsudskiego

Szczególne miejsce w działalności SKOZK w roku 2018 zajmował nadal problem ulegającego od lat degradacji Domu im. Marszałka Józefa Piłsudskiego przy ul. Oleandry 2 / al. 3 Maja 7 – wotum narodowego wzniesionego w okresie międzywojennym dla upamiętnienia czynu niepodległościowego Pierwszej Kompanii Kadrowej. SKOZK na wniosek Gminy Kraków wyraził w 2016 roku gotowość udzielenia Gminie daleko idącego wsparcia finansowego z NFRZK w przeprowadzeniu kompleksowego remontu budynku (do 85% pełnego kosztu remontu łącznie z wymianą i modernizacją infrastruktury technicznej). Niestety, z powodu niemożności osiągnięcia przez Gminę Kraków porozumienia z podmiotem zajmującym budynek bez tytułu prawnego, środki te nie mogły zostać wykorzystane. Przewodniczący SKOZK w dniu 5 grudnia 2017 roku wystąpił do prof. dr hab. Piotra Glińskiego, Wiceprezesa Rady Ministrów i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, o przeprowadzenie na podstawie przepisów ustawy o muzeach kontroli w prowadzonym przy ul. Oleandry 2 przez podmiot zajmujący budynek niepublicznym Muzeum Czynu Niepodległościowego. Kontrola przeprowadzona przez Ministerstwo w dnia 5–7 marca 2018 roku wykazała liczne nieprawidłowości w działaniu Muzeum, w tym brak ksiąg inwentarzowych, niekompletność opisów ewidencyjnych eksponatów, zawilgocenie zbiorów i utrudniony dostęp zwiedzających do ekspozycji. W dniu 4 października 2018 roku Przewodniczący SKOZK wystąpił do Biura Audytu i Kontroli MKiDN z prośbą o informację na temat wykonania przez Muzeum Czynu Niepodległościowego zaleceń pokontrolnych. W odpowiedzi 21 grudnia 2018 roku pan Marek Marczuk, dyrektor tegoż biura, poinformował SKOZK, że na podstawie informacji przekazanej przez Muzeum Ministerstwu nie można stwierdzić, czy którekolwiek z zaleceń wskazanych w sprawozdaniu z kontroli zostały zrealizowane. Ponadto Muzeum uzależniło wykonanie części zaleceń od otrzymania z Ministerstwa dotacji, której przyznanie jednak, jak poinformował SKOZK pan dyr. M. Marczuk, w świetle obowiązujących przepisów i statusu Muzeum jako podmiotu prywatnego nie jest możliwe. Z informacji przekazanej przez pana dyr. M. Marczyka wynika także, że w wyniku mediacji przeprowadzonej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie i przedstawiciel podmiotu prowadzącego muzeum przy Oleandrach podpisali w dniu 2 listopada 2018 roku list intencyjny przewidujący przekazanie zbiorów z Oleandrów w darze Muzeum Narodowemu.

Z późniejszych informacji prasowych wynika jednak, że organizator Muzeum Czynu Niepodległościowego wypowiedział warunki zawartego porozumienia.

2.4. Realizacja planu odnowy zabytków Krakowa na rok 2018 ze środków NFRZK

2.4.1 Założenia strategiczne

Podstawowe założenie strategiczne odnowy zabytków Krakowa w roku 2018 zawarte były w dokumencie *Program i kierunki działania Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa* (Uchwała Nr 7/2014 SKOZK z dn. 8 listopada 2014 roku z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z tym dokumentem w doborze zadań do planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK Komitet dokonywał oceny wartości proponowanych zadań pod kątem zabytkowej i historycznej wartości obiektu i jego wyposażenia, autentyzmu zabytkowej substancji i konstrukcji, stanu zachowania (przy priorytetowym traktowaniu zabytków szczególnie zagrożonych), możliwości współpracy z beneficjentem (preferując zadania realizowane przy znaczącym wkładzie finansowym inwestora), a także pod kątem stopnia zaawansowania prac, traktując preferencyjnie zadania kontynuowane.

Zarazem zgodnie z przyjętą strategią Komitet oceniał wnioskowane zadania także pod kątem rangi poszczególnych zabytków w ujętych hierarchicznie kompozycjach urbanistycznych, wśród których najwyższą wartość zachowują zespoły objęte wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO (Wawel, historyczne centrum Krakowa w obrębie Plant, Kazimierz i Stradom). Niższą wagę w tym kryterium przypisano pozostałym obszarom uznanym za pomniki historii (w zakresie wpisów na listę pomników historii dokonanych zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 1994 roku i rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2017 roku: terenom pomiędzy Plantami a drugą obwodnicą, osiemnastowiecznemu Podgórzu, dawnemu przedmieściu Wesoła, Kopcu Kościuszki z otoczeniem i opactwu Benedyktynów w Tyńcu), najniższą zaś wagę enklawom na obrzeżach miasta związanym z dawnymi układami wiejskimi, relikdami wiejskiego krajobrazu, zespołami rezydencjonalnymi i sakralnymi oraz zespołami fortecznymi, a także z wybitnymi realizacjami architektonicznymi XX wieku.

Przyjęte założenia strategiczne znalazły swoje odzwierciedlenie w zasadach oceny wniosków przez zespoły sterujące. W przypadku zadań związanych z zabytkowymi budynkami (priorytety II i III), a także z zespołami zieleni komponowanej (priorytet V) przedmiotem oceny eksperckiej (stanowiącej do 65% ogółu punktów możliwych do otrzymania przez wniosek) była wartość artystyczna, historyczna lub naukowa chroniona w ramach danego zadania (do 25% punktów), konieczność wykonania prac wynikająca ze stanu substancji zabytkowej (do 20% punktów) i ranga obiektu w układzie urbanistycznym (do 20% punktów). Dla tego ostatniego kryterium przyjęto zróżnicowane górne i dolne limity punktacji dla poszczególnych obszarów – przy zachowaniu preferencji dla Wawelu, Starego Miasta i Kazimierza, niższym dolnym limicie punktacji dla obszarów położonych poza obrębem wpisu na listę UNESCO, lecz w granicach pomników historii, oraz najniższym zakresie możliwej punktacji dla enklaw zabytkowych poza obszarami pomników historii. Oprócz oceny eksperckiej brano pod uwagę także obiektywną ocenę parametryczną

wniosków (do 35% możliwych do otrzymania przez wniosek punktów, z czego 5% w przypadku objęcia obiektu finansowaniem z NFRZK w dwóch poprzednich latach oraz do 30% za zadeklarowany wkład własny – proporcjonalnie do jego wysokości).

Rok 2018 był drugim rokiem realizacji projektów kluczowych NFRZK. Zgodnie z przyjętą definicją za projekty kluczowe uznane być mogą „zadania realizowane w obiektach o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa narodowego, stanowiących pod względem artystycznym lub historycznym wybitne świadectwa zjawisk kulturowych i społecznych, wydarzeń i procesów historycznych istotnych dla historii Polski, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wpisujących tę historię w kontekst uniwersalny.” Cechą szczególną projektów kluczowych jest silniejsze niż w przypadku pozostałych zadań powiązanie działań konserwatorskich i restauratorskich z efektami w postaci rozwinięcia lub udoskonalenia funkcji zabytku związanych z propagowaniem dziedzictwa.

Rok 2018 był szóstym rokiem realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w podziale na priorytety i działania. Alokacje finansowe do poszczególnych priorytetów i działań ustalane były kwotowo w aktualizowanej na bieżąco wieloletniej prognozie finansowej NFRZK. W 2018 roku dofinansowania z NFRZK udzielane były w ramach następujących działań priorytetów i działań:

- **Priorytetu operacyjnego „I. Projekty kluczowe”**, obejmującego 11 strategicznych projektów przewidzianych pierwotnie do realizacji w latach 2017–2019;
- **Priorytetu operacyjnego „II. Obiekty użyteczności publicznej”**, zawierającego działanie „II.1 Twierdza Kraków”;
- **Priorytetu operacyjnego „III. Obiekty sakralne”**;
- **Priorytetu operacyjnego „IV. Obiekty mieszkalne i usługowe”**, zawierającego działanie „IV.1 Drogi na Wawel” (o poszerzonym od 2016 roku zasięgu terytorialnym);
- **Priorytetu operacyjnego „V. Kaplice grobowe, nagrobki, pomniki cmentarne i zespoły zieleni komponowanej”** zawierającego działania: „V.1 Cmentarz Rakowicki – księgą historii Polski” i „V.2 Stary Cmentarz Podgórski”.

Na zadania zrealizowane **na obszarach uznanych za pomniki historii** przeznaczono w 2018 roku z NFRZK **24 .793.772,36 zł**, tj. **82,52%** ogółu wydatkowanych środków Funduszu. Z tej sumy 23.301.054,88 zł, tj. 77,55% ogółu wydatkowanych środków Funduszu, przypadło na historyczne centrum miasta uznane za pomnik historii w 1994 roku (w latach poprzednich dla tego pomnika historii współczynnik ten wynosił: 2009 – 79,4%, 2010 – 88,8%, 2011 – 86,4%, 2012 – 83,6%, 2013 – 80,7%, 2014 – 82,12%, 2015 – 81,1%, 2016 – 70,2%, 2017 – 75,5%). Tym samym rok 2018 potwierdził przełamanie rysującego się od początku bieżącej dekady trendu spadkowego w nakładach na jedyny do 2017 roku i zarazem największy pomnik historii w granicach Krakowa. Podstawową przyczyną trwałości zmiany tamtej tendencji była podtrzymana w 2018 roku koncentracja środków NFRZK na projektach kluczowych, z których zdecydowana większość realizowana jest na obszarze historycznego centrum miasta.

Z kolei na zadania realizowane w centralnej części pomnika historii, stanowiącej od 1978 roku przedmiot wpisu na **Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO**, przeznaczono z

NFRZK w 2018 roku kwotę **17.439.233,37** zł tj. **58,04 %** ogółu wydatków (w latach poprzednich: 2009 – 53,2%, 2010 – 56,8%, 2011 – 57,3%, 2012 – 62,0%, 2013 – 64,0%, 2014 – 60,36%, 2015 – 52,6%, 2016 – 48,5%, 2017 – 48,6%). W roku 2018 zdecydowanie przełamano rysującą się w zakresie koncentracji nakładów z NFRZK na obszarze UNESCO od 2013 roku tendencję spadkową, po dwóch latach przerwy ponownie przeznaczając na ten obszar Krakowa ponad połowę środków NFRZK. Podobnie jak w przypadku opisanego wyżej wskaźnika dla pomnika historii w granicach z 1994 roku efekt taki związany jest z koncentracją nakładów Funduszu na projektach kluczowych.

2.4.2 Osiągnięte rezultaty konserwatorskie

W roku 2018 zrealizowano przy udziale środków NFRZK **119 zadań w 95 obiektach zabytkowych** (w rozumieniu pozycji w rejestrze zabytków nieruchomych, tj. niezależnie od faktycznej liczby budowli objętych ochroną na podstawie jednego wpisu do rejestru). W stosunku do lat 2017 (173 zadania w 120 obiektach), 2016 (216 zadań w 155 obiektach) i 2015 (204 zadania w 145 obiektach) nastąpił zatem dalszy, tym razem znaczący spadek liczby zadań i obiektów, co było pochodną przyjętych założeń strategicznych zmierzających do koncentracji wydatków (wprowadzenie formuły projektów kluczowych, wprowadzenie minimalnych progów kosztowych warunkujących możliwość ubiegania się o dofinansowanie) oraz ogólnego wzrostu cen na rynku usług przy utrzymywaniu wydatków NFRZK w całym analizowanym okresie na tym samym poziomie.

Do **najważniejszych rezultatów** prac konserwatorskich realizowanych w 2018 roku przy wykorzystaniu dofinansowań z NFRZK należy zaliczyć:

- w **kryptach archikatedry wawelskiej**, w ramach projektu kluczowego NFRZK: konserwację sarkofagu Józefa Piłsudskiego i wnętrz krypty Marszałka, konserwację sarkofagów króla Zygmunta III Wazy, królowych Konstancji Habsburżanki i Ludwiki Marii Gonzagi oraz królewiczów Jana Alberta i Jana Zygmunta, a także konserwację rozpiętego nad zejściem do Grobów Królewskich baldachimu projektu Adolfa Szyszko-Bohusza z sentencją „Corpora dormiunt, vigilat animae”. Zabiegi konserwatorskie przy sarkofagach objęły badania specjalistyczne z zakresu materiałoznawstwa, usunięcie ognisk korozji, wzmocnienie konstrukcji za pomocą stelaży ze stali nierdzewnej oraz renowację i częściowe odtworzenie dekoracji, przy czym w przypadku sarkofagów Wazów wykorzystano m.in. dokumentację konserwatorską sporządzoną przez zmarłego w 1894 roku Józefa Łepkowskiego;
- w **bazylice Mariackiej**, w ramach projektu kluczowego NFRZK, etap kompleksowej konserwacji ołtarza Wita Stwosza obejmujący prace przy płaskorzeźbach, głównie o tematyce pasyjnej, zdobiących zewnętrzną stronę skrzydeł ruchomych ołtarza;
- w **Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego** konserwację wnętrz Librarii – sali reprezentacyjnej na I piętrze mieszczącej dawniej bibliotekę uniwersytecką, obecnie stanowiącej część trasy zwiedzania. Prace konserwatorskie objęły m.in. wystój malarski sklepień oraz naprawę i konserwację stolarki okiennej;

- w kościele **opactwa Benedyktynów w Tyńcu** zakończenie konserwacji scen figuralnych w ramach wystroju malarskiego wykonanego w 1754 roku przez Andrzeja Radwańskiego;
- w **budynku Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”**, w ramach projektu kluczowego NFRZK, zakończenie remontu konserwatorskiego sali głównej obejmującego wymianę konstrukcji stopu nad salą i rekonstrukcję całości XIX-wiecznego wystroju malarskiego o tematyce patriotycznej autorstwa Antoniego Tucho.

W roku 2018 prowadzono przy udziale dofinansowań z NFRZK także działania w wielu innych obiektach zabytkowych.

W obrębie **Zamku Królewskiego na Wawelu** przeprowadzono częściową rekonstrukcję okapu dachów nad krużgankami dziedzińca arkadowego. Kontynuowano w ramach przedsięwzięcia wieloletniego konserwację kolejnych partii cennych tkanin obiciowych ze ścian **kapitulacza katedry wawelskiej**. Równoległe do obejmującego krypty grobowe projektu kluczowego w katedrze finansowane były ze środków NFRZK prace konserwatorskie w nawie głównej, obejmującej m.in. zakończenie konserwacji technicznej drewnianych rzeźb Ojców Kościoła wiązanych z twórczością Wita Stwosza.

W **historycznym centrum miasta** prowadzono prace w wielu zabytkowych budowlach świeckich i sakralnych. W **bazylice Mariackiej** niezależnie od konserwacji Ołtarza Wita Stwosza prowadzono nadal prace przy sterczynach wieńczących prezbiterium, likwidując stan awarii.

W zespole **ulicy Kanoniczej**, który był przedmiotem intensywne działań rewaloryzacyjnych w latach 70., 80. i 90. zeszłego stulecia, przeprowadzono prace konserwatorskie obejmujące rekonstrukcję stolarki okiennej należącego do Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II **Domu Jana Długosza**. W kamienicy przy **ul. Kanoniczej 9**, również należącej do tejże uczelni, wykonano remont konserwatorski fasady tworzącej pierzeję pl. św. Marii Magdaleny. W położonym nieopodal **Pałacu Biskupa Floriana z Mokrska**, mieszczącym obecnie Archiwum Ojca Świętego Jana Pawła II, wykonano II etap remontu konserwatorskiego elewacji renesansowego dziedzińca arkadowego. W kamienicy przy **ul. Kanoniczej 19**, obecnie siedzibie Muzeum Archidiecezjalnego Kardynała Karola Wojtyły, przeprowadzono remont elewacji frontowej, podobnie jak w kamienicy przy **ul. Kanoniczej 14**.

W ramach realizowanego w zespole kościelno-klasztornym Pijarów projektu kluczowego odsłonięto pozostałości pochodzącego z I połowy XVIII, do niedawna w całości zamalowanego wystroju malarskiego dolnego kościoła oraz odsłonięto, poddano badaniom architektonicznym i wyeksponowano w poziomie piwnic kolegium ściany dawnych kamienic mieszczańskich pochodzące w najstarszych partiach z XIV wieku. Ponadto w ramach remontu dolnego kościoła odsłonięto przykryte dotąd posadzką części założenia Świętych Schodów, co pozwoli w kolejnych etapach prac przywrócić temu wnętrzu sakralnemu czytelność, zgodną z pierwotnym programem ideowym formę. Wykonano także zabezpieczenie fundamentów kościoła poprzez wykonanie palisady z mikropali. W **zespole klasztorным Dominikanów** w ramach projektu kluczowego kontynuowano prace konserwatorskie i remontowe zmierzające do adaptacji pomieszczeń w najstarszych częściach klasztoru na

Muzeum Polskiej Prowincji Dominikanów. Środkami NFRZK wsparto również remont konserwatorski elewacji wschodniej przybudówek prezbiterium oraz I etap wymiany pokrycia dachu kopuły, prezbiterium i naw **kościola pw. św. św. Piotra i Pawła**. W ramach prac związanych z powstaniem **Panteonu Narodowego** kontynuowano prace archeologiczne w obrębie wirydarza tegoż kościoła i przy reliktach średniowiecznego muru. W **zespole klasztornym Klarysek** rozpoczęto pierwszy etap remontu konserwatorskiego kominów, a w **kościelach św. Andrzeja** sfinansowano VIII etap konserwacji wyposażenia chóru na emporze. Na wyposażenie to składa się wiele cennych obrazów, rzeźb, relikwiarzy i mebli gromadzonych przez klaryski w tym miejscu od kilku stuleci. W pochodzącym z I połowy XIV wieku **kościelach pw. św. Idziego** u stóp Waweli wykonano remont silnie zdegradowanej elewacji od strony północnej. W **zespole klasztornym SS. Bernardynek** zakończono remont elewacji murów zewnętrznych kompleksu. W **zespole klasztornym Franciszkanów Konwentualnych**, w ramach projektu kluczowego kontynuowano kompleksowy remont średniowiecznych krużganków klasztornych, obejmujący m.in. konserwację ścian i sklepień, malowideł ściennych, rzeźb, galerii portretów biskupów krakowskich oraz wymianę posadzki. Celem trzyletniego projektu jest m.in. usunięcie problemów z zawilgoceniem tej części klasztoru, otwarcie całej przestrzeni – obecnie jedynie częściowo dostępnej – dla zwiedzających i wprowadzenie elementów infrastruktury pozwalających wykorzystywać wnętrze do organizowania przedsięwzięć kulturalnych. W klasztorze **Sióstr Prezentek** kontynuowano remont elewacji frontowej, scalający estetycznie elewację po wykonaniu w latach ubiegłych ratunkowych prac konstrukcyjnych. W **zespole klasztornym Dominikanek „Na Gródku”** wykonano projekt zabezpieczeń konstrukcyjnych głównego budynku klasztorowego kryjącego w sobie relikty późnośredniowiecznej i nowożytnej zabudowy rezydencjonalnej. W ostatnich latach ujawniły się tam poważne problemy konstrukcyjne, objawiające się licznymi pęknięciami posadzek korytarzy i sklepień. W budynku **plebanii Parafii św. Krzyża** kontynuowano kompleksowe prace konserwatorskie i remontowe w średniowiecznych piwnicach przeznaczonych na cele muzealne. W **probostwie św. Anny** przy ul. św. Anny 11 wykonano remont konserwatorski elewacji wikałówki.

W zespole dawnego **Arsenału Miejskiego i baszt Stolarskiej i Ciesielskiej**, stanowiącym część zabudowań Muzeum XX. Czarторыskich w ciągu średniowiecznych murów obronnych Krakowa, w ramach projektu kluczowego prowadzono roboty budowlane obejmujące m.in. obniżenie poziomu stropów nad I piętrem oraz zabezpieczenie konstrukcyjne murów Baszty Stolarskiej. Postęp prac pozwala założyć, że zakończenie remontu budowlano-konserwatorskiego Arsenalu nastąpi w grudniu 2019 roku, to jest równoległe z otwarciem dla zwiedzających głównej części ekspozycji Muzeum XX. Czarторыskich w budynku przy ul. św. Jana 19. W **Collegium Novum UJ** rozpoczęto konserwację wystroju wnętrz w salach Biura Rektora. W **Collegium Broscianum UJ**, czyli dawnym kolegium jezuickim przy ul. Grodzkiej, w formule przedsięwzięcia wieloletniego etapowanego kontynuowano remont elewacji. Sporządzenie dokumentacji projektowej było przedmiotem zadania zrealizowanego w służącej za siedzibę Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa **kamienicy przy ul. św. Jana 12**. Opracowanie dokumentacji umożliwiło planowany remont połączony z adaptacją budynku do celów działalności naukowo-edukacyjnej. W roku 2018 rozpoczęto również trzyletni remont elewacji i wybranych elementów zabytkowej kamieniarki **Pałacu Wielopolskich**. W ramach I etapu wykonano prace przy elewacji od

strony prezbiterium kościoła Franciszkanów. Kontynuowano w ramach V etapu wieloletni remont konserwatorski elewacji **Muzeum Archeologicznego** przy ul. Senackiej 3 – dawnego klasztoru Karmelitów.

W obrębie dawnego miasta Kazimierz kontynuowano remont zawilgoconych piwnic dawnego **Ratusza miasta Kazimierza**, mieszczących magazyny eksponatów i zaplecze techniczne Muzeum Etnograficznego w Krakowie. Dofinansowano także prace projektowe dotyczące adaptacji kamienicy przy **ul. Krakowskiej 29/Węglowej 1, 1a** na cele Biblioteki Kraków.

Prowadzono nadal szeroko zakrojone prace w zespołach sakralnych Kazimierza. W **kościelach Bożego Ciała** fundacji króla Kazimierza Wielkiego zrealizowano II etap projektu kluczowego obejmującego konserwację części bogatego wyposażenia świątyni, w tym barokowych ołtarzy. Równolegle, w ramach dwuletniego przedsięwzięcia, kontynuowano remont konserwatorski elewacji wraz z wykonaniem izolacji przeciwwilgociowych zabudowań **klasztoru Kanoników Regularnych Laterańskich**. W **zespole klasztornym Ojców Paulinów „Na Skalce”** zakończono prace przedprojektowe i projektowe muru obwodowego „Skalki” i tarasu po stronie południowej kościoła. Dodatkowo w obrębie terenu należącego do klasztoru kontynuowano remont konserwatorski znajdującego się w stanie awaryjnym **średniowiecznego muru miasta Kazimierza**. W pochodzącym z XIV wieku **kościelach pw. św. Katarzyny** rozpoczęto remont konserwatorski elewacji ceglano-kamiennych południowej nawy głównej oraz kamiennych elewacji kruchty i kaplicy bocznej wraz z renowacją witraży.

W obrębie dawnego kazimierskiego **Miasta Żydowskiego** w ramach projektu kluczowego realizowane były dalsze prace przy **synagodze Remuh** i na sąsiednim Cmentarzu Remuh. W **synagodze Tempel** zakończono wzmocnienie konstrukcji budynku.

W obrębie dawnego przedmieścia **Stradom**, w ramach prowadzonej od lat konserwacji kolejnych elementów wyposażenia wnętrza **kościelach Księża Misjonarzy** wykonano konserwację obrazu „Nawrócenie św. Pawła”. W położonym u stóp Wawelu **zespole klasztornym Bernardynów** zakończono remont konserwatorski elewacji wirydarza.

W obrębie pozostałej, to jest położonej już poza obszarem wpisu na listę UNESCO, części historycznego centrum Krakowa uznanego w 1994 roku za pomnik historii przy udziale środków z NFRZK prowadzono w 2018 roku prace remontowe i konserwatorskie w wielu zespołach architektury świeckiej i sakralnej.

W **bazylicy pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa** przy ul. Kopernika 26 kontynuowano remont konserwatorski elewacji. W położonym nieopodal **kościelach pw. św. Mikołaja** zakończono po 5 latach prac kompleksową konserwację i rekonstrukcję pochodzącego z końca XIX wieku wystroju malarskiego we wnętrzu świątyni. Współtwórcą tych polichromii był Piotr Niziński, uczeń Jana Matejki. Etap prac wykonanych w 2018 roku objął rekonstrukcję malowideł w prezbiterium kościoła oraz konserwację późnorenesansowego nagrobku księdza profesora Klemensa Krupki i dwóch portali kamiennych.

W **zespole klasztornym Sióstr Karmelitanek Bosych** przy ul. Łobzowskiej 40 przy udziale środków NFRZK kontynuowano zabezpieczanie konstrukcyjne fragmentu muru ogrodzeniowego. W budynku klasztornym **Zgromadzenia Służebnic Najświętszego Serca**

Jezusowego przy ul. Garncarskiej 26 rozpoczęto remont dachu wraz z wymianą pokrycia. W **zespole klasztornym Kapucynów** przy ul. Loretańskiej 11 wsparto finansowo awaryjny remont nawierzchni dziedzińca przed kościołem pw. Zwiastowania Najświętszej Marii Panny wraz z izolacją ścian świątyni.

Kontynuowano działania konserwatorskie w położonych na obszarze **między Plantami a „drugą obwodnicą”** gmachach szkolnych z okresu autonomii galicyjskiej. Są to w większości zaprojektowane z wielkim rozmachem dzieła najwybitniejszych architektów krakowskich tamtej doby. Działania w grupie zabytków szkolnych z doby autonomii galicyjskiej objęły ostatni etap kilkuletniego remontu wykonanych z zastosowaniem techniki cementu romańskiego elewacji frontowych dawnej **szkoły wydziałowej św. Jadwigi** przy ul. Loretańskiej 16 projektu Jana Zawiejskiego (obecnie Zespół Szkół Energetycznych), kontynuację prac polegających na stabilizacji gmachu szkolnego przy ul. **Studenckiej 13** (obecnie XLII LO) oraz konserwację stolarki okiennej w **dawnej Akademii Handlowej** (obecnie Zespół Szkół Ekonomicznych nr 1) przy ul. Kapucyńskiej 2. W **Krakowskim Domu Technika przy ul. Straszewskiego 28**, obecnie siedzibie Krakowskiej Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej, przeprowadzono awaryjną naprawę stropu w dawnym pomieszczeniu składu opału w piwnicach budynku.

Kontynuowano prace konserwatorskie w **zespole dawnego więzienia garnizonowego** z okresu autonomii galicyjskiej przy ul. Montelupich 7. Po przeprowadzeniu w latach ubiegłych remontu elewacji rozległego budynku więziennego, w roku 2018 rozpoczęto współfinansowany ze środków NFRZK i środków resortowych remont dachu i elementów elewacji budynku administracyjno–szpitalnego.

W objętej obszarom pomnika historii części **dawnego miasta Podgórze** zakończono prace przy elewacjach bocznych **kościola św. Józefa**.

W grupie najcenniejszych zabytków położonych poza obszarem historycznego centrum miasta uznanym w 1994 roku za pomnik historii współfinansowano prace ratunkowe przy murze Cmentarza Rakowickiego. Trzyletnie przedsięwzięcie dotyczy południowego fragmentu muru, przebiegającego na znacznym odcinku wzdłuż kwater żołnierzy poległych w I wojnie światowej oraz w walkach o niepodległość i granice II Rzeczypospolitej. W należącym do najwybitniejszych w skali ogólnopolskiej dzieł modernizmu międzywojennego budynku **Biblioteki Jagiellońskiej** projektu Wacława Krzyżanowskiego kontynuowano rekonstrukcję stolarki okiennej. W roku 2018 zakończono prace mające na celu zabezpieczenie znajdującego się w stanie awaryjnym budynku **dawnego spichlerza** w użytkowanym przez Muzeum Archeologiczne **zespole dworskim w Branicach**. Dla **kaplicy pw. św. Małgorzaty na Salwatorze**, unikatowej budowli drewnianej z końca XVII wieku, wykonano projekt remontu konserwatorskiego wraz z modernizacją systemu gaszenia pożaru mgłą wodną. W kościele parafialnym **pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Bieżanowie** kontynuowano prace we wnętrzu kościoła.

W obrębie najcenniejszych **enklaw zabytkowych poza historycznym centrum miasta Krakowa** kontynuowano prace konserwatorskie we wnętrzu wczesnobarokowego **kościola klasztornego Kamedulów na Bielanych** połączone z wymianą instalacji elektrycznej. Ponadto w zespole tym zakończono remont generalny babinca (VI etap). Na terenie pomnika historii – **opactwa Benedyktynów w Tyńcu** kontynuowano konserwację pozostałości

barokowego wystroju kościoła klasztornego, a także przeprowadzono konserwację obrazu św. św. Piotra i Pawła z ołtarza głównego wraz z wnęką za obrazem. W niezwykle cennym, pochodzącym z XV wieku **drewnianym kościele pw. św. Bartłomieja Apostoła w Mogile** przy ul. Klasztornej 4 rozpoczęto trzyletnie przedsięwzięcie etapowane obejmujące generalny remont świątyni. W sąsiednim **opactwie Cystersów w Mogile** prowadzono nadal konserwację wystroju wnętrza kościoła – objęły one konserwację polichromii i wystroju nawy głównej oraz polichromii ściennej kaplicy Świętego Krzyża. Jednocześnie kontynuowano, przy udziale środków europejskich i środków NFRZK w ramach projektu kluczowego szeroko zakrojone prace remontowe i konserwatorskie w budynku dawnego Pałacu Opata i Przeoratu, których celem jest adaptacja wnętrza na siedzibę Muzeum Cystersów.

Rok 2018 był szóstym rokiem realizacji przez SKOZK działania „II.1 Twierdza Kraków”. Rewaloryzację dzieł obronnych wybitnego zabytku architektury militarnej – austriackiej **Twierdzy Kraków** (głównie z drugiej połowy XIX wieku) prowadzono we współpracy z właścicielami i użytkownikami zdolnymi zapewnić poszczególnym obiektom współczesne funkcje.

Prace o najszerszym zakresie prowadzone były w **Forcie nr 2 „Kościuszko”** u stóp Kopca Kościuszki, będącym częścią zespołu wpisanego w 2017 na listę pomników historii. W bastionie V tego fortu kontynuowano w formule projektu kluczowego NFRZK realizację zamierzenia remontowego współfinansowanego ze środków europejskich, mającego na celu otwarcie we wnętrzach bastionu nowoczesnego muzeum poświęconego postaci Tadeusza Kościuszki. Równoległe do realizacji projektu kluczowego środkami NFRZK wsparto przeprowadzoną przez Gminę Kraków rekonstrukcję komory studni przy kurtynie II–III oraz kolejny etap prowadzonego przez spółkę Radio Muzyka Fakty Grupa RMF Sp. z o.o. Sp. k. remontu konserwatorskiego elewacji fortu, obejmujący koszary szyjowe, bastion IV, kaponierę północną i kurtynę III–IV.

W części **Fortu „Kleparz”** przekazanej przez właściciela do użytkowania Fundacji „Polish Heritage” rozpoczęto w 2018 roku prace rewaloryzacyjne służące adaptacji i zagospodarowaniu wybranych elementów obiektu dla celów turystyki kulturowej. Przedsięwzięcie zaplanowane jest na trzy lata. W **Forcie nr 49 „Krzesławice”**, siedzibie Młodzieżowego Domu Kultury, a zarazem miejscu masowych egzekucji dokonywanych przez okupanta niemieckiego w latach II wojny światowej, rozpoczęto remont schronu głównego, poterny i kaponiery czołowej. Przedsięwzięcie przewidziane na trzy lata obejmuje również rozbiórkę wzniesionych po wojnie zabudowań gospodarczych oraz częściową rekonstrukcję profili ziemnych. W znajdującym się jeszcze do niedawna w stanie otwartej ruiny **Forcie nr 52 „Borek”** kontynuowano generalny remont i adaptację obiektu dla potrzeb dzielnicowego domu kultury przy wsparciu finansowym Gminy Miejskiej Kraków oraz środków europejskich. Rozpoczęto również prace w obrębie zieleni fortecznej, mające na celu udostępnienie mieszkańcom Krakowa i gościom terenu wokół Fortu. W **Forcie nr 49 ½ „Mogila”** na podstawie sporządzonej w roku 2017 dokumentacji projektowej dokonano przebudowy odwodnienia deszczowego. W **Forcie pancernym 52 ½ N „Skotniki”** kontynuowano, tym razem w formule przedsięwzięcia trzyletniego, adaptację obiektu dla potrzeb Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń – jednostki badawczej

Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. W **Forcie 52 ½ S „Skotniki” („Sidzina”)**, silnie zdegradowanym pustostanie przejętym w użytkowanie z myślą o rewaloryzacji przez Fundację Hipoterapia – Na Rzecz Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych, rozpoczęto remont i przebudowę dawnego bloku koszarowo-bojowego oraz kontynuowano prace porządkujące zaniedbany od dziesięcioleci zespół fortecznej zieleni komponowanej. Inwestycja prowadzona będzie w kolejnych latach przy większościowym wkładzie środków europejskich. W **Forcie 51 ½ „Swoszowice”**, zagospodarowanym przez Fundację „Gloria Fortibus” na cele Muzeum Spraw Wojskowych, wykonano remont elewacji budynku fortecznego wraz z przynależną częścią galerii strzeleckiej.

Kontynuowano także prace w rozległym **zespole szpitalnym miasta-ogrodu w Krakowie-Kobierzynie – znaczącym w skali europejskiej zabytku architektury szpitalnej z początków XX wieku**. Zakończono tam remont elewacji **budynku nr 4A** oraz przeprowadzono naprawę gzymsu w **budynku nr 12 (kaplicy)**, likwidując stan awarii. Rozpoczęto również trzyletnie przedsięwzięcie mające na celu kompleksową rewaloryzację **budynku nr 40** oraz remont dachów **budynku nr 1 (1, 1A, 1B) i budynku nr 28**.

W 2018 roku SKOZK intensywnie wspierał działania prywatnych inwestorów, którzy podjęli trud ratowania cennych obiektów zabytkowych będących w ich posiadaniu. Prace w obiektach mieszkalnych i usługowych w znacznej mierze były związane z remontami elewacji zabytkowych kamienic, stanowiących pod względem urbanistycznym oprawę najcenniejszych z punktu widzenia kultury narodowej zabytków sakralnych i zabytków użyteczności publicznej.

W **Pałacu Spiskim** przy Rynku Głównym 34 kontynuowano konserwację, odkrytej w roku 2017, renesansowej dekoracji malarskiej w dwóch pomieszczeniach na I piętrze traktu tylnego. W należącej do Gminy Kraków **kamienicy „Pod Blachą”** przy Rynku Głównym 29 prowadzono dwa zadania, z których jedno objęło wymianę miedzianego pokrycia dachowego wraz z wymianą świetlika. W ramach drugiego zadania zakończono remont klatki schodowej, w czasie którego odkryto i wyeksponowano polichromie na ścianach tejże klatki oraz w sklepieniu i na ścianach przejścia wiodącego z niej do sieni budynku. W kamienicy przy **pl. Szczepańskim 2** kontynuowano prace konserwatorskie w obrębie głównej klatki schodowej, a w kamienicy przy **ul. św. Tomasza 6** wykonano I etap prac konstrukcyjno-budowlanych związanych z zabezpieczeniem tylnej oficyny będącej w stanie otwartej ruiny.

Remonty elewacji prowadzone były m.in. w **Pałacu Popielów** przy ul. św. Jana 20, w **zespole dawnej karczmy przy ul. Twardowskiego 25**, **dawnym dworze rodziny Ziobrowskich** przy ul. Zawilej 2, oficynie frontowej **Pałacu Pugetów** przy ul. Starowiślnej 11 oraz w kamienicach przy **Małym Rynku 5 i 6**, **ul. św. Krzyża 7**, **ul. Długiej 8**, **ul. Grodzkiej 44/Senackiej 10**, **ul. Dietla 29**, **ul. Starowiślnej 44**. W kamienicy przy **ul. Brackiej 11** wykonano remont konserwatorski piwnic.

W narożnym domu przy **ul. Stradomskiej 18 / ul. Dietla 44** kontynuowano remont konserwatorski elewacji reprezentacyjnego dziedzińca z loggiami wraz z wymianą stolarki okiennej. W **kamienicy przy ul. J. Sarego 20** rozpoczęto trzyletni remont konserwatorski w zakresie elewacji frontowej, izolacji piwnic, stolarki okiennej i drzwiowej, drewnianej galerii i elementów klatki schodowej. W wymagającym generalnego remontu i znalezienia współczesnej funkcji dworku **„Kossakówka”** przy pl. Kossaka 4, od 1869 roku siedzibie

kilku pokoleń rodziny Kossaków (w tym malarzy Juliusza, Wojciecha i Jerzego), kontynuowano prace rewaloryzacyjne. W roku 2018 rozpoczęto zaplanowane na trzy lata przedsięwzięcie obejmujące remont konserwatorski elewacji wraz z robotami budowlanymi w piwnicy budynku. Prace w tym zakresie są jeszcze możliwe do prowadzenia bez decyzji określającej docelowe przeznaczenie obiektu, jednak w ocenie SKOZK wspieranie ze środków NFRZK dalszych etapów rewaloryzacji zabytku bez takiej decyzji będzie przypuszczalnie niemożliwe.

W grupie zabytków doby międzywojennej kontynuowane były prace w **Domu pracowników Poczтовой Kasy Oszczędności** – modernistycznym zespole mieszkaniowym projektu Adolfa Szyszko-Bohusza przy ul. Zyblikiewicza 5, gdzie wykonano remont fragmentu elewacji frontowej od ul. Librowszczyzna oraz I etap remontu i konserwacji stolarki okiennej na klatkach schodowych. W roku 2018 przeprowadzono również remont konserwatorski elewacji frontowych innego wybitnego przykładu krakowskiego modernizmu - **Domu Śląskiego**, który to gmach, wzniesiony w latach 30. XX wieku jako siedziba Towarzystwa Obrony Kresów Zachodnich i dom akademicki dla pobierających nauki w Krakowie studentów ze Śląska, w czasie II wojny światowej stał się siedzibą gestapo i miejscem martyrologii. Remont nie objął przewidzianego w pozwoleniu konserwatorskim usunięcia wtórnego przeszklenia loggii w narożniku budynku. SKOZK otrzymał w tej kwestii zapewnienie ze strony Miejskiego Konserwatora Zabytków, że otwarcie loggii nastąpi w trakcie dalszych prac remontowych.

Rok 2018 był trzecim rokiem realizacji przez SKOZK działania „**V.1 Cmentarz Rakowicki – księga historii Polski**” w ramach którego podjęto renowację 8 nagrobków, grobowców i pomników nagrobnych osób wybitnie zasłużonych dla historii i kultury narodowej. Na szczególną uwagę zasługuje zakończenie, rozłożonego ze względów technologicznych na dwa lata, remontu znajdującego się w katastrofalnym stanie, monumentalnego grobowca rodziny Teichmannów, w którym spoczywa zmarły w 1895 roku wybitny uczyony, anatom, odkrywca kryształków heminy, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Ludwik Teichmann.

W ramach realizowanego szósty rok działania „**V.2 Stary Cmentarz Podgórski**” odnowiono 16 grobowców i pomników nagrobnych na tym najstarszym w Krakowie cmentarzu komunalnym, którego początki sięgają schyłku XVIII wieku.

Na **Cmentarzu Podgórskim tzw. Nowym** przeprowadzono konserwację czterech grobowców i pomników nagrobnych, w tym grobowca rodziny Jędrzejowskich, w którym spoczywa m.in. Bronika Jędrzejowska, długoletnia aktorka Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie. Na **Cmentarzu Żydowskim tzw. Nowym przy ul. Miodowej** rozpoczęto w formule przedsięwzięcia trzyletniego zamierzenie konserwatorskie mające objąć renowację 150 kamiennych macew w najstarszej części cmentarza. W roku 2018 pionizacji i stabilizacji oraz konserwacji technicznej i estetycznej poddano 50 pomników nagrobnych.

3. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA

Do zadań SKOZK należy troska o zapewnienie wpływu środków na NFRZK oraz społeczna kontrola prawidłowego i efektywnego ich wykorzystania. Pieczę nad działalnością Komitetu

w tym zakresie sprawowała przede wszystkim Komisja Finansowa SKOZK pracująca w roku 2018 pod kierunkiem **prof. dra hab. Jerzego Zdrady**. Obsługę finansową NFRZK zgodnie z ustawą z dnia 18 kwietnia 1985 roku o NFRZK zapewniał w 2018 roku Wojewoda Małopolski.

W 2018 roku Komisja Finansowa odbyła 6 posiedzeń w dniach: 13 marca, 6 czerwca, 10 lipca, 11 września, 9 listopada i 13 grudnia.

Zasadniczym zadaniem Komisji było dbanie o prawidłowy przebieg finansowania procesu rewaloryzacji zabytków Krakowa, opiniowanie niezbędnych korekt planu rzeczowo-finansowego zapewniających pełne wykorzystanie limitów, wypracowywanie opinii, analiz i ocen dla potrzeb Prezydium i Zebrania Plenarnego SKOZK. Sprawując kontrolę finansową nad realizacją planu rzeczowo-finansowego Komisja Finansowa co kwartał analizowała przedkładane przez WRZKiDN MUW informacje o stanie zaawansowania finansowego planu oraz proponowanych korektach.

Wpływy do NFRZK wyniosły w 2018 roku **30.328.987,61 zł**, na którą to sumę złożył się m.in. stan środków na dzień 1 stycznia 2018 roku w wysokości 224.167,58 zł oraz dotacja z budżetu państwa przekazana za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP w wysokości **30.000.000,00 zł**. Wydatki z NFRZK na prace w obiektach zabytkowych ujętych w rocznym planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa wyniosły **30.046.455,80 zł**, co stanowiło 99,83% łącznej kwoty dofinansowań przyznanych w planie rzeczowo-finansowym po korektach. Stan środków na rachunku NFRZK na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniósł **282.531,81 zł**.

W celu zapewnienia optymalnego wykorzystania środków finansowych NFRZK, w odpowiedzi na wnioski beneficjentów i propozycje przedłożone przez WRZKiDN MUW, poparte opiniami komisji problemowych SKOZK, przeprowadzono w 2018 roku **6 korekt** planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa. Z uwagi na powiązanie zapisów planu rzeczowo-finansowego z kosztami poszczególnych zadań przyjętymi na podstawie przedłożonych przez beneficjentów wstępnych kosztorysów oraz ich późniejsze uściślenie w toku realizacji planu w oparciu o faktyczne koszty, szczegółowe przedstawienie dokonanych w trakcie roku zmian w planie rzeczowo-finansowym wykracza poza ramy niniejszego sprawozdania. Informacje o korektach znajdują się w odpowiednich uchwałach Prezydium SKOZK opublikowanych w Biuletynie Informacji Publicznej (<http://bip.skoz.pl/category/uchwaly-prezydium-skoz-2018/>).

Tytułem ogólnej informacji odnotować należy, że **pierwszej** korekty planu rzeczowo-finansowego dokonano 12 kwietnia (Uchwała Nr 4/2018 Prezydium SKOZK). Zwiększono wówczas limit dofinansowania dla 1 zadania o kwotę 200.000,00 zł, zmniejszając o taką samą kwotę rezerwę funduszu.

Drugiej korekty planu rzeczowo-finansowego dokonano 7 czerwca (Uchwała Nr 8/2018 Prezydium SKOZK). Zmniejszono przyznane limity dofinansowań dla 11 zadań o łączną kwotę 534.912,17 zł; skreślono z planu 1 zadanie z limitem dofinansowania 90.000,00 zł; wprowadzono do planu rzeczowo-finansowego 4 nowe zadania z limitami dofinansowań w łącznej kwocie 403.442,62 zł; zwiększono limit dofinansowań dla 6 zadań o łączną kwotę 165.391,53 zł, a rezerwę funduszu zwiększono o 56.078,02 zł.

Trzeciej korekty planu rzeczowo-finansowego dokonano 12 lipca (Uchwała Nr 10/2018 Prezydium SKOZK). Zmniejszono przyznane limity dofinansowań dla 17 zadań o łączną kwotę 733.247,45 zł; skreślono z planu 2 zadania z limitem dofinansowań w kwocie 141.615,86 zł; wprowadzono do planu rzeczowo-finansowego 1 nowe zadanie z limitem dofinansowania w kwocie 26.715,64 zł; zwiększono limit dofinansowań dla 6 zadań o łączną kwotę 922.289,46 zł, a rezerwę funduszu zmniejszono o 74.141,79 zł.

Czwartej korekty planu rzeczowo-finansowego dokonano 13 września (Uchwała Nr 13/2018 Prezydium SKOZK). Zmniejszono przyznane limity dofinansowań dla 24 zadań o łączną kwotę 655.694,24 zł; skreślono z planu 4 zadania z limitem dofinansowań w kwocie 335.146,75 zł; wprowadzono do planu rzeczowo-finansowego 3 nowe zadania z limitami dofinansowań w łącznej kwocie 176.195,95 zł; zwiększono limit dofinansowań dla 15 zadań o łączną kwotę 681.576,17 zł, a rezerwę funduszu zwiększono o 133.068,87 zł.

Piątej korekty planu rzeczowo-finansowego dokonano 7 listopada (Uchwała Nr 18/2018 Prezydium SKOZK). Podniesiono o 15.000,00 zł kwotę planowanych dochodów NFRZK w 2018 roku; zmniejszono przyznane limity dofinansowań dla 15 zadań o łączną kwotę 387.446,85 zł; skreślono z planu 3 zadania z limitem dofinansowań w kwocie 184.916,33 zł; wprowadzono do planu rzeczowo-finansowego 2 nowe zadania z limitami dofinansowań w łącznej kwocie 50.310,88 zł; zwiększono limit dofinansowań dla 13 zadań o łączną kwotę 515.798,41 zł, a rezerwę funduszu zwiększono o 21.253,89 zł.

Szóstej korekty planu rzeczowo-finansowego dokonano 14 grudnia (Uchwała Nr 23/2018 Prezydium SKOZK). Zmniejszono przyznane limity dofinansowań dla 11 zadań o łączną kwotę 101.676,62 zł; skreślono z planu 1 zadanie z limitem dofinansowania w kwocie 70.399,86 zł; zwiększono limit dofinansowań dla 1 zadania o kwotę 120.000,00 zł, a rezerwę funduszu zwiększono o 52.076,48 zł.

Istotnym czynnikiem brany pod uwagę zarówno na etapie planowania wydatków NFRZK w roku 2018, jak i w ramach kolejnych korekt planu był udział wkładów własnych beneficjentów w koszcie realizacji zadań. W momencie uchwalania planu rzeczowo-finansowego na rok 2018 stosunek dofinansowań z NFRZK do wkładów własnych beneficjentów w kosztach realizacji całości planu wynosił jak 51,78 : 48,22 (kwotowo: 30.069.970,82 zł do 28.001.090,40 zł). W porównaniu z rokiem poprzednim przyjęty plan zakładał zatem spadek udziału procentowego środków NFRZK w ogólnej wartości objętych planem zadań (z 58,91 % w roku 2017 do wspomnianych 51,78% w roku 2018). Ostatecznie w toku realizacji planu uzyskano w roku 2018 **proporcje dofinansowań z NFRZK do wkładów własnych beneficjentów w zadania objęte dofinansowaniami jak 52,27 : 47,73** (kwotowo: 30.046.455,80 zł do 27.433.451,43 zł). Znaczący to, że do każdej złotówki pochodzącej z NFRZK beneficjenci dołożyli średnio w celu pokrycia kosztów zakontraktowanych prac 0,91 zł (w roku 2016 – 0,96 zł, w roku 2017 – 0,79 zł). Tym samym współczynnik ten uległ w porównaniu z rokiem ubiegłym zmianie na korzyść NFRZK mimo koncentracji nakładów Funduszu na projektach kluczowych, które zgodnie z przyjętymi założeniami strategicznymi cechować się mają wyższym niż w przypadku pozostałych zadań udziałem środków NFRZK w ogólnej wartości prac. Wśród przyczyn tego zjawiska wymienić można włączenie w realizację działań rewaloryzacyjnych na terenie Krakowa na

szerszą niż w roku 2017 skalę środków europejskich z perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014–2020.

Zarazem oprócz kwoty 27.433.451,43 zł udziału środków własnych beneficjentów w kosztach realizacji zadań objętych planem NFRZK wykazano na podstawie pisemnych sprawozdań przedłożonych przez beneficjentów NFRZK, że na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane w obiektach objętych w 2018 roku dofinansowaniami z NFRZK beneficjenci NFRZK przeznaczyci poza zadaniami ujętymi w planie dodatkowo 27.908.816,46 zł.

Tym samym **łącznie nakłady beneficjentów funduszu** na prace w obiektach ujętych w planie wyniosły w 2018 roku: 27.433.451,43 zł + 27.908.816,46 zł = **55.342.267,89 zł**, a **stosunek nakładów z NFRZK do ogółu nakładów beneficjentów wyniósł:**

1 : 1,84

co było **najwyższym wynikiem w okresie ostatnich 9 lat** i podtrzymało występującą w tym zakresie nieprzerwanie od 2012 roku tendencję wzrostową (w roku 2010 współczynnik ten wynosił 1,41, w 2011 – 0,81, w 2012 – 1,24, 2013 – 1,43, 2014 – 1,63, 2015 – 1,67, 2016 – 1,72, 2017 – 1,82). Tym samym ogólna wartość udokumentowanych prac we wszystkich obiektach objętych w 2018 roku dofinansowaniami z NFRZK wyniosła 85.388.723,69 zł.

Wzorem lat ubiegłych Przewodniczący SKOZK prof. dr hab. Franciszek Ziejka, Wojewoda Małopolski Piotr Ćwik i Prezydent Krakowa prof. dr hab. Jacek Majchrowski 3 lipca 2018 roku wystąpili do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy z prośbą o podjęcie starań o uzyskanie w 2019 roku za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP dotacji z budżetu państwa do NFRZK w wysokości 40.000.000,00 zł. Wystąpienie zawierało informację o założeniach strategicznych odnowy zabytków Krakowa i realizowanych projektach kluczowych na lata 2017–2020. Kancelaria Prezydenta RP wystąpiła o umieszczenie w projekcie budżetu państwa na rok 2019 dotacji do NFRZK w wysokości 30.000.000,00 zł, to jest na poziomie roku poprzedniego.

4. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

W związku z wymogami prawa finansów publicznych podmioty zaangażowane w przekazywanie i wydatkowanie dotacji z budżetu państwa do NFRZK prowadzą działania w zakresie kontroli i nadzoru nad wykorzystaniem środków budżetowych. W celu koordynacji tych działań zostało zawarte *Porozumienie z dnia 24 czerwca 2016 roku w sprawie współpracy za zakresie nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem dotacji z budżetu państwa w ramach Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa*, którego stronami są Kancelaria Prezydenta RP, SKOZK i Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

Na podstawie porozumienia Małopolski Urząd Wojewódzki opracował i przedstawił w roku 2018 do konsultacji pozostałym stronom plan kontroli wykorzystania środków NFRZK. Na podstawie planu przeprowadzone zostały w 2018 roku na terenie poszczególnych obiektów zabytkowych kontrole, które obejmowały sprawdzenie poprawności rozliczenia otrzymanych dofinansowań i utrzymania przez beneficjenta zasady pięcioletniej trwałości konserwatorskiej projektu. We wszystkich kontrolach udział wzięli pracownicy Biura SKOZK. Kontrole przeprowadzone w 2018 roku dotyczyły: kontynuacji remontu wnętrza –

poziomu suterenu i parteru w Collegium Witkowskiego UJ (21 marca), kontynuacji remontu kompleksowego w obrębie dziedzińca od ul. św. Anny w Collegium Kołłątaja UJ (21 marca), wymiany pokrycia dachu budynku szkolnego w zespole klasztorным Urszulanek przy ul. Starowiślnej 7 (23 maja), remontu dachu w kamienicy Zgromadzenia Sióstr św. Augustyna przy ul. Skalecznej 8 / ul. Augustiańskiej 11 (20 czerwca), remontu dachu budynku nr 20 w 5. Wojskowym Szpitalu Klinicznym z Polikliniką przy ul. Wrocławskiej 1–3 (28 czerwca), remontu hangaru lotniczego przy ul. Ułanów 43 (7 września), wymiany pokrycia dachu w budynku głównym wraz z odtworzeniem historycznych elementów zwieńczenia dachu w kamienicy przy pl. Szczepańskim 2 (21 września), prac konserwatorskich w nawie głównej kościoła Bernardynów (12 października), konserwacji ołtarza głównego kościoła i tzw. kapitułarza w zespole kościelno-klasztornym Bożego Ciała na Kazimierzu (24 października), zakończenia konserwacji ołtarza głównego w kościele pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w zespole klasztorным Augustianów (15 listopada).

Małopolski Urząd Wojewódzki przekazał protokoły z kontroli pozostałym stronom porozumienia z 24 czerwca 2016 roku. W wyniku przeprowadzonych w 2018 roku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

5. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA I EDUKACYJNA

5.1 Działania Biura SKOZK

Biuro SKOZK aktualizowało internetowy Biuletyn Informacji Publicznej SKOZK (bip.skozok.pl), a na głównej stronie witryny internetowej www.skozok.pl publikowało informacje o przebiegu najważniejszych prac konserwatorskich i innych wydarzeniach związanych z działalnością SKOZK wraz z ich dokumentacją fotograficzną. W Biuletynie Informacji Publicznej publikowane były uchwały organów SKOZK, aktualizowany na bieżąco po korektach plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK i w podobny sposób aktualizowana wieloletnia prognoza finansowa NFRZK oraz sprawozdania z realizacji planów odnowy zabytków Krakowa począwszy od 1990 roku.

Komunikaty bieżące, ciekawostki związane z pracami konserwatorskimi i inne informacje o lżejszym charakterze publikowano w serwisie **Facebook**, w ramach profilu Komitetu prowadzonego przez Biuro SKOZK (łącznie w 2018 roku 29 materiałów tekstowo-zdjęciowych i udostępnień). Profil ten między 15 marca 2018 roku a 8 marca 2019 roku zwiększył liczbę stałych obserwatorów z 2098 do 2536. W ramach usług oferowanych przez serwisu Facebook nie prowadzono działań płatnych. Pochodzące z różnych lat filmy o działalności SKOZK, w tym o odnowie najważniejszych zabytków Krakowa, w ramach prowadzonego przez Biuro profilu Komitetu w serwisie filmowym YouTube między 15 marca 2018 roku a 8 marca 2019 roku odnotowały 7.837 wyświetleń, a od chwili uruchomienia profilu w styczniu 2010 roku do 8 marca 2019 roku – 97.608 wyświetleń.

Biuro SKOZK kontynuowało w roku 2018 rozpoczętą siedem lat wcześniej współpracę z Biblioteką Kraków w ramach **projektu edukacyjnego „Nasz zabytkowy Kraków”** – cyklu lekcji dla uczniów szkół z terenu Krakowa na temat krakowskich zabytków i ich odnowy. W 2018 roku posiadający uprawnienia pedagogiczne pracownik Biura SKOZK dr Artur Chojnacki przeprowadził 7 lekcji w filiach Biblioteki Kraków. W zajęciach tych wzięło udział około 170 uczniów. Liczba zajęć była mniejsza niż w latach poprzednich, gdy

odbywało się corocznie około 20 zajęć. Spadek aktywności na tym polu związany był z mniejszym zapotrzebowaniem zgłaszanym przez Bibliotekę Kraków. Podobnie jak w latach ubiegłych scenariusze lekcji w trzech blokach tematycznych adresowanych do różnych grup wiekowych („Co to jest zabytek?”, „Wyjątkowość krakowskich zabytków”, „Zagrożenia dla krakowskich zabytków”) udostępnione są nauczycielom wraz z towarzyszącymi prezentacjami multimedialnymi do pobrania na stronie internetowej SKOZK.

5.2 Pozostałe działania informacyjne

W 2018 roku ukazało się w prasie lokalnej („Dziennik Polski”, „Gazeta w Krakowie” – dodatek lokalny „Gazety Wyborczej”, „Gość Niedzielny”), w serwisach internetowych (gazeta.pl, lovekrakow.pl, onet.pl i in.) oraz w serwisach radiowych i telewizyjnych (TVP Kraków, Radio Kraków, Radio Eska i in.) ponad 100 publikacji i audycji dotyczących prac rewaloryzacyjnych prowadzonych w Krakowie dzięki środkom NFRZK i ich efektów.

6. UWAGI KOŃCOWE

Rok 2018 przyniósł Społecznemu Komitetowi Odnowy Zabytków Krakowa niepowetowanie straty w postaci odejścia dwojga członków o wybitnych zasługach dla polskiej kultury i rewaloryzacji Krakowa.

30 lipca zmarła prof. dr hab. Maria Dzielska, znawczyni dziejów antycznych, wśród współczesnych polskich historyków nie mająca sobie równych pod względem światowego zasięgu swoich prac. Jako członek SKOZK od 2009 roku pełniła funkcję zastępcy przewodniczącego Komitetu, a od 2013 roku kierowała zespołem sterującym odpowiedzialnym za odnowę krakowskich nekropolii i zespołów parkowych. W uznaniu zasług w popularyzowaniu dziedzictwa kulturowego i wiedzy historycznej, osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej i działalność publiczną Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej odznaczył prof. Marię Dzielską pośmiertnie Orderem Orła Białego.

2 listopada zmarł prof. dr hab. Jerzy Wyrozumski, historyk-mediewista, były prorektor Uniwersytetu Jagiellońskiego i wieloletni sekretarz generalny Polskiej Akademii Umiejętności. Zapisał się trwale w historii naszego Miasta jako autor monumentalnego tomu „Dziejów Krakowa” poświęconego okresowi do schyłku wieków średnich. Prof. Jerzy Wyrozumski przez 35 lat, od 1980 roku, stał na czele Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, zajmując wielokrotnie odważne i zdecydowane stanowisko w sprawie ochrony krakowskich zabytków, w tym kopców Kościuszki i Piłsudskiego. Pod egidą kierowanego przez Niego towarzystwa ukazywały się dwa najważniejsze wydawnictwa poświęcone dziejom Krakowa: „Rocznik Krakowski” i seria wydawnicza „Biblioteka Krakowska”. Prof. Jerzy Wyrozumski działał aktywnie w SKOZK od 1990 roku, będąc m.in. członkiem Komisji Programowania i Oceny Realizacji.

Rok 2018 był pierwszym rokiem realizacji wielu zadań konserwatorskich w formule przedsięwzięć wieloletnich etapowanych, oferującej dysponentom zabytków możliwość pozyskania na podstawie jednego wniosku dofinansowania o horyzoncie dwu- lub trzyletnim, dającym poczucie stabilności i pozwalającym z pożytkiem dla zabytku racjonalnie planować

prace. Zastosowanie tej formuły pozwoliło na zmniejszenie liczby spływających do SKOZK wniosków o dofinansowanie. Z kolei w przypadku 11 projektów kluczowych rok 2018 był drugim rokiem realizacji. SKOZK zetknął się w tym obszarze z występującym w całej gospodarce problemem wzrostu kosztów robót budowlanych, wynikającym ze wzrostu płac w sektorze usług oraz z cyklu koniunkturalnego. W przypadku niektórych obiektów w miarę postępu prac ujawniły się dodatkowe zagrożenia związane ze stanem konstrukcyjnym obiektów (budynek „Sokoła”, kościół Pijarów). Kierując się dobrem zabytków SKOZK podejmował w miarę potrzeb decyzje o zwiększaniu dofinansowań, a w przypadku 7 z 11 projektów kluczowych także decyzje o przesunięciu terminów zakończenia prac na rok 2020.

Podsumowanie kolejnego roku działalności nakazuje skierować słowa wdzięczności do wszystkich osoby, które przyczyniły się do realizacji ustawowych obowiązków SKOZK. Wyrazy uznania należą się personelowi Biura SKOZK na czele z dyrektorem Maciejem Wilamowskim. Dzięki ofiarnej pracy pracowników Biura Komitet mógł płynnie podejmować bieżące decyzje w sprawach NFRZK, a także sprawnie wdrażać kolejne zmiany o charakterze strategicznym. Podkreślić chcemy znakomitą współpracę ze strukturami SKOZK Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego i dyrektora tej jednostki, Pani Joanny Florkiewicz-Kamieniarczyk.

Rok 2018 przyniósł zmiany na stanowisku małopolskiego wojewódzkiego konserwatora zabytków związane z odejściem na emeryturę dra inż. arch. Jana Janczykowskiego pełniącego tę funkcję od 2003 roku. SKOZK pragnie podziękować panu Janowi Janczykowskiemu za owocną współpracę i głębokie zrozumienie potrzeb narodowego dzieła odnowy zabytków Krakowa, dla którego nieodzowne jest sprawne działanie państwowych i samorządowych służb konserwatorskich.

Podziękowania za działania na rzecz odnowy zabytków Krakowa Komitet zechce przyjąć Wojewoda Małopolski Piotr Ćwik. Dobrze układała się w 2018 roku współpraca SKOZK z Władzami Miasta Krakowa. O naszej wdzięczności za zrozumienie potrzeb rewaloryzacyjnych Krakowa i decyzje w tej sprawie zapewniamy parlamentarzystów, szczególnie tych pochodzących z Małopolski, a także Szefa Kancelarii Prezydenta RP Panią Minister Halinę Szymańską oraz Pana Ministra Wojciecha Kolarskiego, Podsekretarza Stanu w tejże Kancelarii.

Szczególne słowa podziękowania za opiekę sprawowaną nad procesem odnowy zabytków Krakowa kierujemy na ręce Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

/-/ Prof. Franciszek Ziejka

Kraków, 18 marca 2019 roku